TRST, torek 19. februarja 1957.
Leto XIII - Št. 43 (3578)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 25 lir
Tel. 94-638, 93-808, 37-338
Poštnina plačana v gotovini

UREDNISTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podruž. GORICA: Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 33-82 — OGLASI: od 8.-12.30 in od 15.-18. - Telefon 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir - Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 60 din.
MALI OGLASI: 20 lir beseda. - NAROCNINA: mesečna 480, vnaprej; četrtletna 1300, polletna 2500, celoletna 4900 lir. - FLRJ: Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — ZA FLRJ: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Državna založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60 - KB - 1 - Z - 375 - izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ - Trst

Nov Eisenhowerjev poziv Izraelu naj umakne svoje čete iz Egipta

Danes se bo Eisenhower vrnil v prestolnico, za jutri pa je sklical posvetovanje s parlamentarnimi voditelji - Nenaden odhod izraelskega poslanika v Tel Aviv - Izrael trmasto vztraja pri svojem - Seja skupščine OZN ponovno odložena - Začetek razprave o «doktrini» v senatu ZDA

NEW YORK, 18. — Seja glavne skupščine OZN, ki je imela biti jutri v zvezi z zavlačevanjem umika izraelskih čet z egiptovskega ozemlja, je bila ponovno odložena na četrtek na zahtevo ZDA in drugih delegacij.

Za to sejo so delegacije Brazilije, Kanade, Kolumbije, Danske, Finske, Indije, Indonezije, Jugoslavije, Norveške in Švedske predložile načrt resolucije, ki odobrava poročilo glavnega tajnika Hammarskjoelda o področju Gaze in Akabskega zaliva.

Medtem pa javljajo iz Thomasville, da je predsednik Eisenhower sklenil skrajšati svoje počitnice in se vrniti v Washington.

Za sredo je Eisenhower sklical v Beli hiši sestanek z voditelji parlamentarnih skupin v predstavniški zbornici in senatu. Na sestanku bodo razpravljali o Srednjem vzhodu.

Ko je predstavnik Bele hiše Hagerty sporočil, da se bo Eisenhower vrnil v Washington, je izjavil, da se predsednik vrača v prestolnico, ker hoče biti tam, ko bodo v OZN razpravljali o umiku izraelskih čet z egiptovskega ozemlja.

Včeraj je Eisenhower ponovno pozval Izrael, naj umakne svoje čete z egiptovskega ozemlja, kmalu potem, ko je načelnik Bele hiše Hagerty sporočil, da je Izrael ponovno zavrnil ameriški načrt za umik izraelskih čet z egiptovskega ozemlja.

Danes se je Eisenhower ponovno razgovarjal z Dullesom po telefonu. Hagerty je izjavil, da je predsednik v tesnem stiku z Dullesom glede položaja na Srednjem vzhodu in glede izraelskega zavlačevanja umika s področja Gaze in Akabskega zaliva.

Danes so tudi uradno javili, da je bil izraelski poslanik v Washingtonu Abba Eban nujno poklican v Jeruzalem na posvetovanje. Kakor je znano, se je Abba Eban prejšnji teden razgovarjal z Dullesom o ameriških predlogih za umik z egiptovskega ozemlja.

Na vprašanje, ali je ameriška vlada mnenja, da ima odhod izraelskega poslanika iz Washingtona v Jeruzalem «druge namene razen posvetovanj», je Hagerty odgovoril: «Mislim, da je naloga državnega departmaja dati odgovor na to vprašanje.»

Zvedelo se je tudi, da je predsednik izraelske vlade Ben Gurion sklenil odložiti govor, ki je bil napovedan za danes v parlamentu in v katerem je imel napovedati sklep izraelske vlade. Položaj je zelo napet in ne ve se nič v zvezi z odpoklicem Ebana iz New Yorka. V poučenih krogih izjavljajo, da se izraelsko stališče ni spremenilo, kar se tiče umika izraelskih čet s področja Gaze in Akabskega zaliva.

Popoldne pa je Ben Gurion sprejel kmalu po izredni seji vlade ameriškega poslanika Lawsona. Sestanek je zahteval Ben Gurion. V poučenih krogih so mnenja, da je Ben Gurion izročil Lawsonu pismo za predsednika Eisenhowerja. Zvedelo se je, da je Ben Gurion odklonil umik iz Egipta in postavil nove pogoje.

Izraelska zunanja ministrica Golda Meir, ki je sedaj v Washingtonu, je včeraj izjavila, da je Izrael pripravljen umakniti svoje sile s področja Akabskega zaliva «eno uro potem», ko bodo ZDA dale jamstva, ki naj ščitijo «pravice vseh držav» do plovbe po temu zalivu. Ministrica je tudi navedla sledeče alternative za rešitev: 1. ali «dogovor», ki bi ga podpisali Izrael, Egipt in Saudova Arabija in ki bi jamčil vsem državam svobodno plovbo po Akabskem zalivu. 2. Ali sklep Združenih narodov da bodo razmestili svoje čete ob tem zalivu, dokler ne bo svobodna plovba zajamčena za vse ladje. 3. Ali pa «mirovna pogodba» med Izraelom in Egiptom. Predlagala je tudi, naj bi ZDA poslale v Akabski zaliv ladje, da jamčijo svobodno plovbo.

Predstavnik izraelskega zunanjega ministrstva je danes v izjavi, ki so jo objavili kot odgovor na ameriško spomenico, poudaril, da ZDA priznavajo Akabski zaliv kot mednarodno vodno pot, kjer mora obstajati svobodna plovba. «Vendarle, je dodal predstavnik, ameriška vlada ne odgovarja na glavno vprašanje: na kakšen način se bo svobodna plovba lahko ohranila v primeru odhoda izraelskih čet z zahodne obale Akabskega zaliva.»

Kar se tiče Gaze, je predstavnik izrekel mnenje, da ameriška spomenica ne vsebuje nobenega jamstva «proti ponovitvi napadov prostovoljcev smrti». Dodal je, da hoče Izrael doseči celotno rešitev vprašanje beguncev s področja Gaze s pomočjo OZN in ZDA in da vztraja na tem, naj se ne povrne k prejšnjemu stanju.

Medtem se je v ameriškem senatu začela razprava o «Eisenhowerjevi doktrini» za Srednji vzhod. Predsednik zunanjepolitičnega odbora senator Theodore Green je pozval senat, naj podpre načrt, ki «jasno poudarja dejstvo, da so ZDA pripravljene odgovoriti na sleherni komunistični napad na tem področju sveta».

Green pa je poudaril, da senat ni «pečat», ki je pripravljen avtomatično odobriti načrt, ter je dodal, da je v določenem trenutku bilo delovanje državnega departmaja «skrajno pomanjkljivo». Pripomnil je, da ZDA ne smejo zahtevati od držav Srednjega vzhoda, «da izbirajo med Vzhodom in Zahodom», ter je pripomnil: «te države so lahko nevtralne, če to želijo, morajo pa biti neodvisne in za zaščito te neodvisnosti jim hočejo ZDA pomagati, da razlikujejo nevarnost komunizma. Morali pa bi jih z veseljem sprejeti kot zaveznice, če bi to izbrale».

Obnovitev pogajanj med Francijo in Tunizijo

TUNIS, 18. — Po štirih dneh so se včeraj zaključili v Tunisu francosko-tuniški razgovori. Skupno poročilo pravi, da bodo s 1. aprilom vsi francoski uslužbenci v tuniški upravi prišli pod francosko pristojnost in zanje ne bo več veljala tuniška jurisdikcija. Tuniška vlada bo potem ponudila francoskim uslužbencem, naj bi sklenili pogodbe za delo v tuniški upravi. Tisti uslužbenci, ki pogodbe ne bodo podpisali ali pa ne bodo sprejeli pogojev pogodbe, bodo lahko prešli v francosko upravo.

Poročilo pravi tudi, da so dosegli načelno soglasje glede sodstva. Razgovori se bodo nadaljevali glede nekaterih vojaških, gospodarskih in finančnih vprašanj. O osnutku sporazuma o sodstvu niso objavili podrobnosti. Francoski sodniki delajo sedaj v mešanih sodiščih, ki se ukvarjajo s primeri, v katere so zapleteni tudi Francozi.

Po določbah nove konvencije bo okoli 35.000 francoskih upravnih uslužbencev v Tuniziji, ki so večinoma zaposleni pri železnicah in poštah, postavljenih na razpolago francoski vladi. Tuniška vlada bo s posebnimi sporazumi sklepala pogodbe s tistimi uslužbenci, katerih nadaljnja navzočnost je potrebna za učinkovito delo tunizijske uprave.

Eno najbolj važnih vprašanj pa je navzočnost francoskih čet v Tuniziji. Tunizijski predstavniki opozarjajo, da se je število francoskih vojakov v zadnjem letu potrojilo, kar je v nasprotju z določbami sporazuma o tunizijski neodvisnosti. Zato je predsednik Burguiba zahteval odpoklic okoli sto tisoč francoskih vojakov. Od tega bi bili izključeni oporišči v Bizerti in Ferivillu. V tem primeru bi bila Tunizija pripravljena skleniti s Francijo sporazum o skupni vojaški obrambi. Državni tajnik Maurice Faure, ki je vodil pogajanja, pa je ta predlog zavrnil in dejal, da je navzočnost francoskih čet nujno potrebna zaradi spopadov v Alžiru.

Zaradi Alžira pa niso mogli pripraviti političnega sporazuma o bodočih zvezah «v medsebojni odvisnosti». Tunizijski predstavniki so zahtevali, naj dobi Alžir neodvisnost, ter so govorili o široki trojni federaciji Tunizija-Alžir-Maroko kot edino mogoči trajni in realni zvezi Severne Afrike s Francijo.

Kar se tiče gospodarskih in finančnih vprašanj, bo francoska vlada baje znova sprožila v parlamentu vprašanje pomoči za razvoj Tunizije in investicij za prvi tunizijski načrt. Skupščina je namreč pred dvema mesecema odobrila 18 milijard frankov letno za pomoč Tuniziji, čeprav je tunizijska vlada prosila za 54 milijard. Zato je Tunizija prosila za pomoč mednarodno banko in vlado ZDA, ni pa bilo sklenjeno nič dokončnega, ker dogovori ne dovoljujejo Tuniziji, da bi samostojno sklepala finančne in trgovinske sporazume z drugimi državami. Faure pa je obljubil, da bo Francija še pred poletjem sklicala v Parizu konferenco ministrov za gospodarstvo vseh držav področja franka, na kateri naj bi pripravili določbe o samostojnem nastopanju posameznih držav na blagovnih in finančnih tržiščih v svetu.

35-letnica «Borbe»

BEOGRAD, 18. — Jutri bo 35. obletnica, odkar je 19. februarja 1922 v Zagrebu izšla prva številka «Borbe».

«Borba» je izhajala v zelo hudih pogojih do 13. januarja 1929, ko je bila uvedena šestojanuarska diktatura in je bil list prepovedan. List je ponovno začel izhajati leta 1941 v osvobojenem Užicu.

List posveča tej obletnici uvodnik in poudarja, da se njegova vsebina stalno razvija v okviru socialistične demokracije, novih družbenih odnosov, družbenega upravljanja in delavskega samoupravljanja, v naporih, da se še dalje razvijajo gospodarski cilji in dvigne kulturna raven ljudstva. List se zavzema tudi za aktivno delo za ohranitev miru v svetu, da se spori rešujejo na miren način, ča se prednost te ali one državne in družbene ureditve v praksi dokazuje s poštenim tekmovanjem in z načelno polemiko.

—«»—

BEOGRAD, 18. — Na vabilo vlade Zlate obale bo član zveznega izvršnega sveta Danilovič zastopal jugoslovansko vlado na slovesnosti proglasitve neodvisne Zlate obale, ki bo pod imenom Tana članica britanskega Commonwealtha.

Važen sklep vrhovnega sodišča

Uporaba slovenščine pred koroškimi sodišči

Vrhovno sodišče se je izreklo tudi za uporabo hrvaščine na Gradiščanskem

DUNAJ, 18. — Vladna «Wiener Zeitung» in glasilo avstrijskih socialistov «Arbeiter Zeitung» poročata, da je vrhovno sodišče Avstrije sprejelo odlok, s katerim se je v načelu izreklo za uporabo hrvaščine oziroma slovenščine pred sodiščem, in sicer na podlagi čl. 7 državne pogodbe o upravnih in sodnih okrajih Gradiščanske, Koroške in Štajerske, kjer živi hrvatsko oziroma slovensko ali mešano prebivalstvo.

Odlok vrhovnega sodišča poudarja, da imajo avstrijski državljani, ki pripadajo slovenski oziroma hrvatski narodnostni skupini, pravico, da govorijo pred sodiščem v slovenščini oziroma hrvaščini brez tolmača.

(Kdaj bomo čitali podobno vest o priznanju uporabe slovenščine pred sodišči na Goriškem, Tržaškem in v Beneški Sloveniji? — op. ur.).

Razprava o ciprskem vprašanju v OZN

Ciper je last Ciprčanov ki imajo pravico do samoodločanja

Grški delegat poudarja, da se bo Grčija še dalje borila proti kolonialistični politiki Velike Britanije - Protestna stavka na Cipru

NEW YORK, 18. — Politični odbor OZN je danes zjutraj začel razpravo o ciprskem vprašanju. Razprava se je začela na podlagi načrta resolucije, ki jo je včeraj predložil grški delegat.

V resoluciji je med drugim rečeno: «Glavna skupščina je proučila vprašanje Cipra, priznala je pravico ciprskega ljudstva do samoodločanja v skladu s cilji in načeli listine OZN. Upoštevajoč, da se je položaj na otoku poslabšal; upoštevajoč, da je vzpostavitev svobode in miru na Cipru ne samo življenjske važnosti za ciprsko ljudstvo pač pa zadeva tudi vse narode na področju vzhodnega Sredozemlja; upoštevajoč dalje, da bo pravična rešitev tega vprašanja prispevala k miru in ustalitvi razmer na tem področju, izreka željo, naj bi se ciprskemu ljudstvu nudila možnost, da odloča o svoji prihodnosti z izvajanjem svoje pravice do samoodločanja.»

Proti tej resoluciji je Velika Britanija stavila svojo, v kateri poziva grško vlado, naj izvede učinkovite ukrepe, da prepreči podporo, ki jo Grčija «daje terorizmu na Cipru».

Britanska resolucija trdi dale, da listina Združenih narodov predvideva, da morajo države živeti v miru in da se ne smejo vmešavati v notranje zadeve drugih držav. Dalje omenja angleške proteste proti Grčiji, češ da je Grčija dolgo časa dajala pomoč v orožju, strelivu in denarju «terorističnim organizacijam» na Cipru, ter omenja tudi, da je atenski radio klub ponovnim protestom angleške vlade še dalje «pozival ciprsko ljudstvo na upor».

Grški zunanji minister Averov je med razpravo izjavil, da grška vlada ni nikoli poslala orožja ciprskim patriotom in da je sprejela ukrepe, da prepreči pošiljanje tega orožja. Poudaril je, da je podpora, ki jo grška vlada daje ciprskemu nacionalističnemu gibanju, izključno politična, ter je dodal, da Ciper ni last Turkov ali Angležev, ki so ga spremenili v kolonijo. «Ciper, je dodal Averov, je last ciprskega ljudstva. Grčija ni članica Združenih narodov, da bi zahtevala lastninsko pravico nad imetjem drugih. Glavna skupščina ni trg. Mi se borimo in se bomo borili, dokler bo potrebno, proti kolonialistični politiki Velike Britanije in upamo, da bodo Združeni narodi ob naši strani.»

Angleški delegat Allan Noble je izjavil, da sta tako Grčija kakor Turčija priznali britansko suverenost na Cipru, ko sta podpisali lausansko pogodbo. Dodal je, da se Velika Britanija pritožuje predvsem zaradi pomoči, «ki jo Grčija nudi ciprskemu terorizmu». Dodal je, da je Velika Britanija izrecno izjavila, da priznava načelo samoodločanja glede Cipra in da Grčije ne zanima samo odločitev Ciprčanov pač pa priključitev otoka. Navajal je nato številke žrtev, ki so padle na otoku, ter je obžaloval, da «so vsi napori britanske diplomacije zadeli ob nepopustljivost nadškofa Makariosa, ki ga podpira Grčija». Pozval je politični odbor, naj zahteva od Grčije, da preneha dajati podporo «terorizmu na Cipru».

Turški delegat Selim Sarper je izjavil, da je terorizem na Cipru ustvaril položaj, ki ovira koeksistenco in sodelovanje med obema skupnostima, ki živita na otoku. Oporekal je Grčiji pravico do priključitve otoka in dejal, da je Ciper zemljepisno sestavni del Turčije ter da je tisoč kilometrov oddaljen od Grčije.

Pozneje je Grčija položila novo resolucijo, v kateri predlaga ustanovitev anketne komisije, sestavljene iz predstavnikov določenih držav in ki bi imela nalogo proučiti položaj na Cipru «po potrebi z neposrednim opazovanjem» in ki bi predložila svoje zaključke prihodnjemu zasedanju skupščine.

Resolucija, ki je bila predložena ne glede na prvo, poziva grško in britansko vlado, naj pomagata omenjeni komisiji pri izpolnjevanju njenega poslanstva ter glavnemu tajniku, naj da komisiji na razpolago potrebno osebje. Razprava se bo nadaljevala jutri popoldne.

V Varnostnem svetu pa se je nadaljevala razprava o Kašmiru na podlagi resolucije, ki so jo predložile Velika Britanija, ZDA, Avstralija in Kuba. Govorili so pakistanski, sovjetski in kolumbijski delegat. Seja je bila nato odložena na sredo popoldne. Indijski delegat Krišna Menon, ki je nenadoma obolel, ni bil navzoč na seji in je sporočil, da bo na prihodnji seji podal «kratko in važno izjavo».

Na Cipru pa so danes v več krajih proglasili splošno stavko v zvezi z začetkom razprave v OZN. Delavci, ki delajo v vojaških ladjedelnicah v Akrotiri in Episcoi, so vsi ostali doma. V Limasolu so angleške oblasti uvedle policijsko uro za vse grške prebivalce med 22. in 27. letom. Osnovne in srednje šole so zaprte. Tudi v Larnaki in Nikoziji so skoraj vse šole zaprte.

V gorovju blizu Nikozije pa so člani osvobodilnega gibanja danes napadli neko angleško vojaško vozilo. Sledil je spopad, pri čemer je bil ubit en angleški vojak in en ciprski patriot. V zadnjih 24 urah je prišlo do spopadov tudi na drugih delih otoka, pri čemer je bil ubit en angleški vojak in dva ciprska patriota.

Angleška spomenica o oboroženih silah

PARIZ, 18. — Britanska spomenica o načrtu za znižanje števila vojaških čet na evropskem kontinentu, ki je bila razdeljena članicam ZEZ, je povzročila v Parizu veliko vznemirjenje. Dokument presega namreč vsa dosedanja napovedovanja. Ne javlja namreč samo znižanje britanske pehote v Nemčiji od 77.000 na 47.000 mož, pač pa tudi popoln umik angleških letalskih sil. Angleški dokument opravičuje ta načrt s finančnimi težavami.

V Parizu izjavljajo, da postavlja zmanjšanje števila francoskih oboroženih sil resno politično vprašanje, češ da v sedanjem razdobju napetosti «ni mogoče oslabiti atlantskega ščita na kontinentu». Poleg tega so v Parizu vedno mislili, da se Anglija strinja s francoskim stališčem, da se ta «ščit» ne sme zaupati izključno nemškim silam, ki se sedaj spravljajo na noge.

Zatrjujejo, da francoski obrambni minister nikakor ni odobril angleških načrtov med svojim obiskom v Londonu. Kakor zatrjujejo, se je razgovarjal skoraj izključno o vprašanju sodelovanja na področju izdelovanja orožja, ki bi Angliji omogočilo precejšnje prihranke.

Spričo vznemirjenja, ki ga je angleški načrt povzročil, ne izključujejo možnosti odložitve sestanka sveta ZEZ, ki je bil določen za 26. februarja v Londonu.

Delavska milica na Madžarskem

BUDIMPEŠTA, 18. — Budimpeštanski radio je danes javil, da je prezidij madžarske republike odobril zakonski dekret, ki določa ustanovitev «oborožene delavske milice za učinkovito obrambo režima ljudske demokracije na Madžarskem».

«Ta delavska milica, pravi dekret, bo imela nalogo braniti pridobitve socializma, bdeti nad varnostjo delavcev, jamčiti trajnost proizvodnje in nuditi podporo oboroženim silam, da prepreči poizkuse ponovnega dviga kontrarevolucionarnih elementov».

Dekret določa, da bo milica sestavljena iz delavcev - prostovoljcev, starejših od 18 let in ki so zvesti socializmu. Ti delavci bodo oboroženi in bodo dobivali tudi določeno nagrado.

—«»—

REKA, 18. — Na Reki je v nekem pristaniškem skladišču izbruhnil požar. Gašenje je bilo težavno zaradi močnega vetra. Gasilci so uspeli pogasiti požar šele po treh urah. Škoda se ceni na okrog 70 milijonov dinarjev. Vzroki požara še niso znani.

Izjava vodstva KPI o socialističnem kongresu v Benetkah

Obsodba vseh namer za razbijanje sodelovanja med delavskima strankama

La Malfa za umik v opozicijo, Pacciardi za vstop v vlado

(Od našega dopisnika)

RIM, 18. — Jutrišnja «Unità» bo objavila besedilo izjave vodstva KPI o socialističnem kongresu.

Izjava poudarja, da so v zaključni resoluciji kongresa navedena načela ter postavljene zahteve, ki jih je možno v velikem obsegu smatrati za izdelek in skupno lastnino delavskega razreda in italijanskih delavcev kot rezultat več kot dvajsetletnih izkušenj skupnih akcij in borb. Ne oziraje se na posebna stališča, ki so nujno vsaki stranki lastna, je ta resolucija morala upoštevati to izkušnjo ter izhaja iz izhodnih točk, ki so analogne tistim, iz katerih je izhajal nedavni VIII. kongres KPI. Izjava nato poudarja, da v Italiji obstajajo objektivni in deloma subjektivni pogoji za obnovo, ki naj vodi italijansko družbo k socializmu.

Ne da se oporekati, nadaljuje izjava, da združitev s socialno demokracijo lahko predstavlja zelo važen moment pri prihodu delovnih sil k vodstvu države. Komunisti ne oporekajo temu, kar je pozitivnega v tej trditvi. Kajti pozitiven in zaželen je vsak korak, ki premaga staro razdvojenost ter ustvari široko borbeno vrsto proti konservativnosti in reakciji. Treba pa je napora, da se v potrebnih novih oblikah raztegne že dosežena enotnost, ne sme pa se obnavljati ali raztegovati škoda prejšnje razrganosti ali celo izzivati novo razkosanje.

Enotna akcija socialističnih in komunističnih delavcev ni podrla in ne more podreti avtonomije obeh strank kakor tudi ne izgladiti njihovih razlik. Vsekakor pa to ne bi smelo oslabiti, temveč okrepiti razredno enotnost, ki se kaže v sodelovanju pri akcijah organizacij in strank, ki jih vodi delavski razred. Zaradi tega vodstvo KPI gleda zaskrbljeno in obsoja razne tendence, po katerih naj bi se to sodelovanje oslabilo in okrepil razdor med obema strankama delavskega razreda, in po katerih naj bi bile koncesije za protikomunistično diskriminacijo nekako demokratično «jamstvo». V resnici pa gre za zavestno dane koncesije konservativnim in reakcionarnim skupinam, ki jim je za razredni razdor in ki vedo, da je enotnost razrednih sil glavna ovira pri izvajanju njihovih načrtov ter tudi glavna grožnja njihovi oblasti.

Kar pa zadeva razlike v sodbah madžarskih dogodkov ter obnovo v komunističnem gibanju po 20. kongresu KP SZ, bo pozneje resničnost gama pribavila elemente za pojasnilo in za prepričanje. Dotlej pa vodstvo odklanja vsako primerjanje socialističnega sveta s kapitalističnim svetom, ki razpada; pri tem opominja, da je nevarna in zelo škodljiva napaka popustiti antikomunizmu ali antisovjetizmu v upanju, da se lahko po tej cesti napreduje v obrambi koristi in idealov delavcev in socializma. Če se hoče odpraviti sedanja razdelitev Evrope na vojaške bloke, potem je antikomunizem in antisovjetizem temu samo ovira.

Potem vodstvo KPI pripisuje 8. kongresu zaslugo, da je formuliral pogumna in nova programska stališča, ki so sedaj v fazi načelnje obdelave in razvoja. Ni pa nikakšne alternative, pravi izjava, demokratične ne socialistične brez energičnih in pravičnih množičnih borb za dosego reform nacionalnega gospodarstva. Glede na obsodbo frontizma trdi izjava, da je vsaka zgolj negativna sodba o rezultatih in naporih v letih dejavnosti in enotne borbe delavcev pač lahko samo plod nerazumevanja sedanje situacije in nezaupanja, kajti kritičen moment, ki je nastopil po 7. juniju, je znak večje skupnosti nalog, ki se jih je treba lotiti z zaupanjem v ideal enotnosti delavskih množic. Razširitev in okrepitev te enotnosti je neobhodni pogoj vsakega uspeha.

Na koncu izjava KPI poziva vso stranko k bratskemu sodelovanju s socialisti, da se prepreči v notranjosti delavskega gibanja razdor ter se zaključuje z besedami: «Socialističnim tovarišem ter novim vodilnim organom PSI obnavlja vodstvo KPI obvezo za skupno delo in sicer ne toliko v imenu tega, kar je že bilo skupaj napravljeno, temveč tega, kar je treba danes narediti, da se premakne os vsega italijanskega položaja proti silam dela, demokracije in socializma.»

Kot se je že naprej vedelo, je na včerajšnjem zasedanju vodstva PRI govoril La Malfa tako, da je prikazoval korist odločitve, da se republikanci umaknejo v opozicijo. Tega mnenja je večina v vodstvu. Pacciardi se pa zavzema za večjo odgovornost republikancev v tem važnem trenutku in torej ne samo za podporo vladi, temveč za vstop v vlado. Odločitev o tem pa bo izrekel glavni odbor na svojem zasedanju v soboto.

Demokristjani se trudijo, da bi preprečili vsako demokratično alternativo in Fanfaniju še kar naprej lebdijo pred očmi predčasne volitve. To misel je po ovinku zopet izrazil, ko je dejal včeraj v nekem govoru, da bi bila sedanja vladna koalicija pri sedanjem parlamentarnem položaju zelo težko nadomestljiva. Če torej ni mogoče sestaviti vlade izven sedanje koalicije, tedaj bo pač treba parlament razpustiti; tako še vedno računa Fanfani.

Agrarne pogodbe so slej ko prej boleča točka sedanje vlade. Poleg socialdemokratov so za to vprašanje zelo občutljivi tudi republikanci, saj so v njihovem volilnem fevdu v pretežni večini prav kmetje. Sedaj je pa še Pastore v imenu sindikalistov CISL sporočil, da si pridržuje najširšo prostost, če bi ob tem vprašanju prišlo do glasovanja o zaupnici. Prav akutna pa bo ta stvar postala šele čez nekaj tednov, torej nekje sredi marca, ko se bo namreč debata v parlamentu zaključila.

A. P.

Gospodarska pogajanja med ZDA in Poljsko

WASHINGTON, 18. — Predstavnik ameriškega državnega departmaja je izjavil, da se bodo gospodarska pogajanja med Poljsko in ZDA začela v Washingtonu v začetku prihodnjega tedna. Poljska delegacija bo prišla v New York 21. februarja. Poljska agencija PAP javlja, da bo poljska gospodarska delegacija odpotovala iz Varšave jutri in bo v Washingtonu začela pogajanja za «morebitni razvoj poljsko-ameriških gospodarskih odnosov».

Vratuša ponovno na obisku v Italiji

BEOGRAD, 18. — Kot je zvedel dopisnik Anse je podtajnik pri predsedstvu zveznega izvršnega sveta Anton Vratuša odpotoval nocoj ponovno v Italijo, kjer se bo najprej zadržal v Rimu, nato pa v Milanu na neuradnem obisku. Vratuša bo razpravljal o nekaterih vprašanjih, ki zanimajo obe državi kot na pr. o datumu obiska tajnika PSDI Mattea Matteottija, ki bo na čelu socialdemokratske delegacije v kratkem obiskal Jugoslavijo. Dalje bo Vratuša razpravljal o udeležbi Jugoslavije na milanskem velesejmu, kjer naj bi prišlo do stikov med poslovnimi ljudmi in kmetijskimi strokovnjaki obeh dežel. Končno bo Vratuša razpravljal tudi o možnosti udeležbe FLRJ na letošnjem velesejmu v Bariju.

Ponovni napad E. Hodže na FLRJ

TIRANA, 18. — Tiranski radio je poročal o govoru, ki ga je imel prvi tajnik KP Albanije Enver Hodža na zasedanju centralnega komiteja, v katerem je napadel maršala Tita zaradi «njegove vloge med madžarsko vstajo», za katero je Hodža dejal, da so jo povzročile napake Rakošija in Geroea, katero pa so vodile «protirevolucionarne sile», čeprav so Jugoslovani govorili o ljudski vstaji. Hodža je obžaloval, da je jugoslovansko poslaništvo v Budimpešti za nekaj časa sprejelo Nagyja in njegove tovariše in se je pritoževal, da jugoslovanski komunisti vršijo propagando proti vladi Janoša Kadarja.

Hodža je dalje govoril o «brutalnem vmešavanju Jugoslavije v notranje zadeve Albanije s pošiljanjem stotin diverzantov med leti 1948 in 1953» in dodal, da «jugoslovanski agenti še vedno aktivno kujejo zarote proti ljudskemu demokratičnemu režimu v Albaniji». Dejal je dalje, da «fašistični, revizionistični in izdajalski elementi odkrito delujejo in da so poskušali obnoviti kapitalizem in imperialistični jarem v Albaniji». V zvezi s tem je navedel, da spadajo med sovražnike partije podpredsednik vlade Tuk Jakova in Bedri Spahiu, ki je bil prav tako podpredsednik in prosvetni minister, kakor tudi druge osebe, ki «so se udeležile konference v Tirani pod jugoslovanskim nadzorstvom». Novinarski krogi pripominjajo s tem v zvezi, da ni jasno, na kakšno konferenco se nanaša Hodžev govor in da se nič ne ve o usodi, ki je zadela oba podpredsednika, ki ju je Hodža omenil.

FLRJ in OEEC

BEOGRAD, 18. — Jugoslavija se je načelno sporazumela z Avstrijo in Italijo, da lahko 10 odstotkov vrednosti izvoza v omenjeni državi svobodno izkoristi na področju držav članic «Organizacije za evropsko gospodarsko sodelovanje». Svet ministrov te organizacije je namreč lani oktobra priporočal članicam organizacije, da sklenejo z jugoslovansko vlado posamezne dogovore o liberalizaciji blagovnega prometa. Jugoslavija vodi v tem smislu pogajanja tudi z ostalimi članicami organizacije razen s Turčijo, ki je bila s sklepom sveta ministrov izločena zaradi težav, ki jih ima s svojo plačilno bilanco.

Dulles sprejel Ollenhauerja

WASHINGTON, 18. — Predsednik nemške socialdemokratske stranke Ollenhauer, ki je sedaj na potovanju v ZDA, se je danes sestal s pomočnikom državnega tajnika Robertom Bowie. Pozneje se je Ollenhauer sestal z državnim tajnikom Dullesom.

Pred današnjim sestankom šestih predsednikov vlad

Še vedno nesoglasja zaradi skupnega tržišča

Von Brentano predlaga «Marshallov načrt» za prekomorska ozemlja - Izjave Segnija po razgovoru z Molletom - Položaj Italije

PARIZ, 18. — Šest zunanjih ministrov držav «male Evrope» se je sestalo danes v Parizu pod predsedstvom belgijskega zunanjega ministra Spaaka, da bi našli kompromisno ureditev še ostalih spornih vprašanj v zvezi z ustanovitvijo skupnega zahodnoevropskega tržišča in Evratoma. Seja, ki je bila posvečena vključitvi prekomorskih dežel v skupno tržišče, se je zaključila ob 12.45. Zunanji minister Spaak je dobil nalogo, da pripravi poročilo o raznih stališčih, ki so bila izražena na jutranji seji.

Na popoldanski seji so zunanji ministri proučevali poročilo o vključitvi prekomorskih ozemelj, ki ga je pripravil Spaak, da se predloži jutri predsednikom šestih vlad, ki se bodo sestali jutri v Parizu.

O tem poročilu niso mogli zunanji ministri doseči sporazuma. V zadnjem trenutku pa je zahodnonemški zunanji minister von Brentano predlagal, naj bi ustanovili neke vrste Marshallov načrt za prekomorska ozemlja, ki naj bi imel veljavnost petih let. Francoski zunanji minister Pineau pa je negativno reagiral na ta predlog. Znano je, da Nemci dajejo prednost sistemu, na podlagi katerega bi šest držav članic dalo prispevek «una tantum» za proizvodni razvoj prekomorskih ozemelj, Francozi pa hočejo obsežnejšo in bolj dolgoročno obveznost. Zunanji ministri so se ponovno sestali ob 22. zvečer, da nadaljujejo diskusijo.

Kakor znano, sestavljajo tako imenovano «malo Evropo» Francija, Zahodna Nemčija, Belgija, Nizozemska, Luksemburg in Italija.

Najvažnejši sporni vprašanji, ki sta vprašanje lastništva jedrskih snovi v okviru Evratoma in vključitve francoskih posesti v skupno tržišče, bodo dokončno proučili predsedniki šestih vlad jutri.

Jutrišnji sestanek predsednikov šestih vlad je zahteval Mollet. Politični krogi v Parizu poudarjajo ,da še vedno niso razčiščene možnosti, kako bi uresničili načrte o Evratomu in skupnem tržišču. Francoska skupščina namreč zahteva za ratifikacijo bodočih pogodb o skupnem tržišču, naj bi prej vskladili socialno in državno zakonodajo ter zaščitili visoke cene kmečijskih pridelkov Francije. Na splošno se pa poudarja, da tako važnega vprašanja, kakor je to in kakor je vprašanje vključitve francoskih prekomorskih posesti, ne bo mogoče rešiti v enem dnevu.

Prejšnji teden so nastala med šestimi državami nova trenja, ko je svet ministrov evropske organizacije za gospodarsko sodelovanje (O.E.E.C.) obravnaval angleški predlog za sklenitev pogodbe o področju svobodne trgovine za industrijske izdelke. Tudi o tem bodo morali govoriti predsedniki šestih vlad na svojem jutrišnjem sestanku.

Italijo bosta na teh razgovorih zastopala ministrski predsednik Segni in zunanji minister Martino. Segni je prišel v Pariz danes zjutraj in se je kmalu potem sestal s francoskim zunanjim ministrom Molletom. Po razgovorih je Segni novinarjem izjavil: «Razgovor je bil zelo prisrčen in prijateljski. Govorili smo predvsem o vprašanju skupnega tržišča s političnega stališča. Obstajajo še težave, ki jih strokovnjaki proučujejo. Vendar pa se mi ne zdijo nepremostljive in upam, da se bodo premagale». Segni je tudi sporočil, da se bo verjetno vrnil v Italijo pojutrišnjem.

Rimska vlada pričakuje, da bo Italija lahko imela od združitve trgov in od Evratoma znatno gospodarsko korist. V Italiji pričakujejo dotok tujega investicijskega kapitala, ki je v sedanjem trenutku državi zelo potreben, ker je že videti težnje, da bi ZDA skrčile svoje investicije, posojila in pomoč Italiji. Na drugi strani bo združitev evropskega tržišča pripomogla k ureditvi vprašanja kmetijskih presežkov. Zadnja leta je imela Italija znatne presežke žita, ki jih ni mogla prodati na zunanjih trgih. Zato je morala letos izdati odlok o zmanjševanju z žitom zasejanih polj za okoli 40 odstotkov. Italija ima tudi preveč sadnja in sočivja.

Na drugi strani pa pomeni združitev evropskega tržišča za Italijo gospodarsko nevarnost. Italijanski industrijski izdelki bodo znatno dražji od izdelkov zahodnoevropskih držav. Zato bo konkurenca med njimi huda. Italija se tudi boji, da se bodo nadaljevale sedanje ovire na poti svobodnega gibanja delovne sile v okviru Zahodne Evrope. Zato trenutno ne bo mogla urediti vprašanja brezposelnosti.

73 oseb zgorelo

Velik požar je do tal uničil zavetišče

Dokončno število žrtev ni še ugotovljeno

WARRENTON, 18. — Včeraj je v zavetišču «Katie Jane Memorial Home» nenadoma izbruhnil požar, ki ga kljub vsem prizadevanjem niso mogli omejiti. Razširil se je tako naglo, da niso mogli rešiti vseh ljudi, ki so bili v zavetišču. Zato je v plamenih zgorelo 73 oseb. Požar je najprej nastal na nekem hodniku v prvem nadstropju prav pred dvorano, kjer je spalnica. Čeprav niso mogli še natančno določiti števila žrtev, računa policija na podlagi seznama 82 oseb, ki so jih rešili, da je v plamenih zgubilo življenje 73 oseb. V zavetišču so bile osebe stare med 50 in 99 let. Ni pa še znano, koliko uradnikov zavoda in koliko obiskovalcev je bilo v poslopju, ko je izbruhnil požar. Trupla, ki so jih do sedaj potegnili iz plamenov, so vsa ožgana in so jih vsa našli v pritličju, ker se je porušil pod vseh nadstropij.

8 mrtvih pri Nikšiću zaradi prometne nesreče

NIKŠIĆ, 18. — Pri hudi prometni nesreči blizu Nikšića v Crni gori je danes zjutraj zgubilo življenje 8 delavcev in inženirjev, 16 delavcev je hudo, 7 pa laže ranjenih. Nesreča se je pripetila na poti od Nikšića proti Titogradu na desetem kilometru na mestu imenovanem Javorov dol. Kakor vsak dan je tudi danes zjutraj velik tovornik osemtonski Fiat gradbenega podjetja *Crna gora* odpeljal delavce in inženirje na gradbišče hidrocentrale Perušica. Po pripovedovanju preživelih je tovornik vozil s hitrostjo 30 km na uro po poti, ki je polna ovinkov. Na mestu nesreče, kjer je oster ovinek, je tovornik nenadoma zdrknil s ceste in strmoglavil okrog 150 metrov globoko v prepad ter se popolnoma razbil. Od 31 potnikov skupno s šoferjem je 8 ostalo na mestu mrtvih, 16 pa jih je hudo ranjenih, 7 pa laže ranjenih. Ponesrečence so pripeljali v bolnišnico v Nikšić. Med smrtno ponesrečenimi je šofer, 2 inženirja in 5 delavcev. Delavce ki so sedeli zadaj v karoseriji, je že po šestmetrskem padcu vrglo iz tovornika. Temu naključju se imajo zahvaliti, da so ostali pri življenju.

Hruščev o Gromiku in zopet - o Stalinu

MOSKVA, 18. — Kot na nedavnem sprejemu na čast delegacije ČSR, tako je nocoj tudi na sprejemu za delegacijo Bolgarije govoril Nikita Kruščev. Za Stalina je dejal, da je premagal naciste v zadnji vojni in da kritika njegovih napak ne sme zatemniti tega, kar je storil. Med drugih je Hruščev dejal: «Naše ljudstvo in naša partija sta zmagali v vojni pod Stalinovim vodstvom in to je tisti Stalin, ki ga ne nameravamo zapustiti. Imel je svoje grehe in mi smo jih kritizirali, toda mi smo z njim do tiste mere, do katere je bil on velik komunist in branitelj marksistične linije».

Glede novega zunanjega ministra Gromika je dejal, da bo «izvrševal direktive», ki jih je začrtal njegov predhodnik Šepilov in dodal: «Gromiko bo uresničeval politiko Šepilova, kajti politika ni odvisna od posameznika temveč je politika vlade».

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 13,5, najnižja 9,5, zračni tlak 998 stanoviten, vlaga 71 odst., dežja 3,7 mm, temper. morja 8,6.
Vreme danes: Pretežno oblačno vreme, možnost padavin, temperatura brez bistveni sprememb.

Tržaški dnevnik

Danes, TOREK, 19. februarja
Konrad, Rado
Sonce vzide ob 7.02 in zatone ob 17.37. Dolžina dneva 10.35. Luna vzide ob 23.56 in zatone ob 9.12.
Jutri, SREDA, 20. februarja
Leon, Lenka

S sinočnje seje tržaškega pokrajinskega sveta

Posredovanje predsednika pokrajine glede slovenske klasične gimnazije

Neumesten nasvet, da bi vse slovenske višje šole premestili k Sv. Ivanu - Z večino glasov odobren letošnji proračun

Sinoči je pokrajinski svet odobril letošnji proračun pokrajinske uprave, ki izkazuje 1 milijardo 54 milijonov 544 tisoč lir rednih dohodkov in 1 milijardo 949 milijonov 544 tisoč lir izdatkov. 895 milijonov lir primanjkljaja pa bo krila država z izrednim nakazilom. Za proračun je glasovalo 13 svetovalcev, 9 svetovalcev (8 KP in 1 MSI) pa se je vzdržalo glasovanja.

Pred glasovanjem o proračunu so predsednik in razni odborniki odgovarjali na vprašanja in na kritike, ki so jih izrekli predvsem opozicijski svetovalci. Vsi odgovori pa so se v glavnem nanašali na intervencije komunističnih svetovalcev. Predsednik prof. Gregoretti, ki je tudi odgovoren za šolstvo in vzgojo, je odgovoril na ugotovitve slovenskega komunističnega svetovalca Šiškoviča o položaju slovenskih višjih srednjih šol in še posebno o obupnem položaju, v katerem je slovenska klasična gimnazija v Ul. Lazzaretto Vecchio.

Predsednik pokrajinskega sveta je dejal, da je osebno obiskal prostore slovenske klasične gimnazije in se prepričal, da prostori te slovenske šole ne ustrezajo namenu šolskega vzgojnega zavoda. Dejal je, da se sedaj postavlja pred pokrajinsko upravo vprašanje, kako zadostiti potrebam te šole. Potem ko je omenil, da so bili do sedaj šolski prostori slovenske klasične gimnazije v režiji tržaške občine in da jih bo pokrajinska uprava začela upravljati šele prihodnjega julija, je dejal, da bodo z novo pogodbo skušali vrniti šoli tistih pet sob, ki jih je občina zasedla za družine brez stanovanja in da bodo s tem vsaj nekoliko ublažili težave tega šolskega zavoda. Poudaril pa je, da s tem še ni rešeno vprašanje prostorov te šole. Zato je treba najti korenito rešitev, in sicer dati slovenski klasični gimnaziji nove prostore. Sporočil je, da je v ta namen pisal vladnemu komisarju Palamari in ga opozoril na neustrezne prostore, s katerimi razpolaga slovenska klasična gimnazija. V pismu je predsednik pokrajine poudaril nujnost gradnje novega šolskega poslopja. Hkrati pa je opozoril vladnega komisarja tudi na neustrezne prostore slovenske trgovske akademije, ki je nastanjena v učilnicah novega šolskega poslopja pri Sv. Ivanu, ki so bile zgrajene za nižjo srednjo šolo. Zaradi tega je v pismu dr. Palamari omenil, da je bilo šolsko poslopje pri Sv. Ivanu sezidano tako, da se lahko nadzida še eno nadstropje. S tem naj bi po mnenju prof. Gregorettija lahko rešili vprašanje prostorov za slovenske višje srednje šole.

Mi se zahvaljujemo pokrajinskemu predsedniku za njegovo zanimanje za šolske prostore klasične gimnazije. Se pa nikakor ne moremo strinjati z njegovo pobudo oziroma z njegovim nasvetom generalnemu vladnemu komisarju, naj bi vse slovenske višje srednje šole namestili pri Sv. Ivanu. Slovenske višje srednje šole morajo imeti svoj sedež v središču mesta, ker služijo vsemu slovenskemu prebivalstvu mesta in pokrajine. Spraviti vse te slovenske šole k Sv. Ivanu bi pomenilo pahniti jih v predmestje, ki je daleč od središča mesta za večji del dijakov iz mesta in daleč od železniške in avtobusne postaje za dijake iz okolice. Poleg teh razlogov, ki so zelo važni za nemoteno delovanje in napredek slovenskih šol na Tržaškem, ne moremo prezreti drugega važnega vprašanja, in sicer poizkus izriniti iz središča mesta vse slovenske višje srednje šole. To bi bila huda diskriminacija proti slovenskemu prebivalstvu. Zato menimo, da bi morala pokrajinska uprava z državno denarno podporo sezidati v središču mesta novo šolsko poslopje za vse slovenske višje srednje šole.

Glede podpore Slovenskemu narodnemu gledališču, ki so jo zahtevali svetovalci Grbec, Šiškovič in Weiss, pa je predsednik odgovoril, da bodo to vprašanje skušali rešiti v prihodnosti.

Za prof. Gregorettijem so odgovorili še nekateri drugi odborniki. Vsi so se v glavnem skušali držati tistega strpnega odnosa med večino in opozicijo, ki je zavladal že na prvih sejah pokrajinskega sveta. Samo odbornik ing. Radoe je nekoliko nervozno odgovarjal na kritike komunističnega svetovalca dr. Sartorija glede načina asfaltiranja pokrajinskih cest. Sicer pa so svetovalci v svojih izjavah pred glasovanjem sami priznali, da so odborniki odgovorili zadovoljivo na večji del njihovih kritik. Vodja komunistične skupine prof. Weiss pa je v glasovalni izjavi dejal, da se bodo vzdržali glasovanja, ker jih nekateri odgovori niso popolnoma prepričali in predvsem zato, ker niso ustrezno zastopani v raznih pokrajinskih organih.

V začetku seje je predsednik počastil spomin umrlega prof. Concetta Marchesija in Artura Toscaninija, ki so ga včeraj pokopali v Milanu. Nato je pokrajinski svet soglasno sprejel nekaj sklepov navadnega upravnega značaja.

—«»—

Tudi ženske so lahko porotniki

Župan sporoča, da je z zakonskim dekretom z dne 27. decembra 1956 št. 1441, ki je bil razširjen na naše ozemlje z dekretom št. 39 od 21. januarja letos, dovoljeno tudi ženskam, da se vpišejo v seznam ljudskih sodnikov (porotnikov) porotnega kakor tudi porotno-prizivnega sodišča.

Ženske, ki bi se hotele vpisati v seznam, morajo imeti italijansko državljanstvo, vse civilne in politične pravice, biti moralno neoporečne s starostjo med 30 in 65 leti. Za vpis v seznam porotnikov porotnega sodišča morajo imeti dokončano srednjo šolo I. stopnje, za porotnike porotno-prizivnega sodišča pa srednjo šolo II. stopnje.

Prošnje, sestavljene na navadnem papirju, je treba oddati občini najkasneje do 18. aprila 1957, ter bodo morale vsebovati vse podatke prosilcev z navedbo naslova stanovanja. Priložiti bo treba tudi potrdilo o dokončanem študiju, potrdilo o političnih in civilnih pravicah, ki ga izdaja sodišče, in nravstveno spričevalo.

Po členu št. 1 dekreta št. 62 z dne 11. februarja 1955 generalnega vladnega komisarja ne morejo postati ljudski sodniki oz. porotniki:

a) sodniki in na splošno osebje zaposleno v sodnih organih;

b) pripadniki kakršnekoli policije;

c) duhovniki katerekoli veroizpovedi.

Odložen sestanek glede spora v Acegatu

Včeraj dopoldne bi moral biti na županstvu sestanek med sindikalnimi zastopniki uslužbencev ACEGAT, ravnateljstvom občinskega podjetja, županom, podžupanom in odbornikom Gridellijem glede znanega spora med upravo ACEGAT in uslužbenci. Ker pa sta bila župan in podžupan odsotna, je odbornik Gridelli predlagal, naj se sestanek odloži za jutri.

Predstavniki obeh sindikalnih organizacij se bodo danes sestali in ponovno razpravljali o tem vprašanju, ki se že mesece in mesece zavlačuje.

—«»—

Poštni uslužbenci niso stavkali

Kakor je bilo že prejšnji teden napovedano, bi morala biti včeraj 24-urna stavka uslužbencev in nameščencev 3. kategorije poštne uprave tudi v Trstu, kot v ostalih italijanskih pokrajinah. Toda v Trstu stavke ni bilo, ker je večina delavcev že predvčerajšnjim tako sklenila iz posebnih sindikalnih razlogov.

Kritike in poročila

Uspela Prešernova proslava v Prosvetnem domu na Opčinah

Prosvetni društvi «A. Cok» in «Opčine» sta v nedeljo popoldne priredili v Prosvetnem domu na Opčinah skupno Prešernovo proslavo. Dvorana je bila do zadnjega kotička polna domačega prebivalstva. Potem ko je Stanka Hrovatin pozdravila navzoče, je prof. Ive Sosič v izbranih besedah opisal lik in pomen Franceta Prešerna, največjega sina slovenskega naroda.

Na koncu svojega govora je prof. Sosič pozdravil skupno prireditev in zaželel, da bi prišlo čimprej do pravega sodelovanja med Slovenci na tem ozemlju, če hočemo, da se ohrani naša beseda, posebno še v teh časih, ko se v Rimu odloča usoda slovenskega šolstva.

Sledil je pester program, ki ga je sestavil skupni odbor. Najprej je recitiral Prešernovo «Oglar» Viktor Sosič, nato pa je prvič nastopila mladinska folklorna skupina PD «A. Cok» z Opčin z belokranjskimi plesi «Lepa Ana», «Sirota sem ja» in «Jabuke in hruške». Za prvi nastop so želi domači mladinci veliko priznanje in ploskanje občinstva. Sledila je znana folklorna skupina iz Brega, ki je plesala nekaj hrvatskih kol.

Pevski zbor PD «Slovan» iz Padrič je pod vodstvom Cvetka Grgiča zapel S. Premrla «Zdravico», Zajčevo «Slava očetu», Simonittijevo «Za tačicu riža» in Aljaževo «Na dan». Z velikim občutkom je Vijolica Hrovatin recitirala Prešernovo «Nezakonska mati». Sodeloval je tudi pevski zbor «Primorec» iz Trebč, ki je pod vodstvom prof. Oskarja Kjudra zapel Laharnarjevo «Mladosti ni», Venturinijevo «Pohojena travca», Mokranjševo «II. Rukovet» in Boštjančičevo «Naš Kras». Bruno Brdon nam je zaigral na harmoniko nekaj lepih veselih narodnih pesmi. In še je folklorna skupina iz Brega nastopila s srbskimi koli in za zadnjo točko programa s plesom «Zidana marela».

Občinstvo je pozorno sledilo izvajanju celotnega programa in je bilo z njim zelo zadovoljno. Vaščani so takih prireditev zelo veseli in upajo, da jim bosta domači prosvetni društvi v kratkem pripravili še tak kulturni užitek.

Matere pa opozarjamo, da bi pazile na svoje otroke, ki ne motijo samo občinstva, temveč tudi igralce.

—«»— M. M.

Obvestilo

KMECKE ZVEZE IN ZVEZE MALIH POSESTNIKOV

Kmečka zveza in Zveza malih posestnikov v Trstu obveščata vse svoje člane, da morajo v smislu Vanonijevega zakona vsi davkoplačevalci do 31.3.57 prijaviti davčni upravi svoje dohodke v letu 1956. Ker so za izpolnitev teh obveznosti po zakonu predpisane kazni (kakor n. pr. avtomatično povišanje dosedanje davčne osnove za 10% ter denarne kazni od 5.000 do 10.000 lir in seveda vpis kazni v kazenski list), priporočamo, da vsi prizadeti izvršijo prijave v omenjenem času.

Tajništvi Kmečke zveze in Zveze malih posestnikov bosta tudi letos sestavljala in vlagala prijave članom ter bosta na razpolago za vsa zadevna pojasnila in nasvete. Člane opozarjamo, da je za sestavo prijave potreben davčni plačilni list.

Ker roka za vložitev prijav gotovo ne bodo podaljšali, opozarjamo vse člane, da se pravočasno zglasijo na sedežu KZ v Trstu v Ulici Geppa 9 pritličje.

PRISPEVAJTE ZA DIJASKO MATICO!

Redek jubilej

V četrtek bo v krogu svojcev praznoval svojo 90-letnico tov. Karel Pahor. Slavljenec se je rodil 21. 2. 1867 v Mirnu pri Gorici, vendar je pravi Tržačan, ker je v našem mestu že od svojega sedmega leta. Kot zaveden Slovenec je svojih pet otrok vzgojil v ljubezni do materinega jezika. Vedno se je boril za naše pravice in pomagal najsi bo pri gradnji narodnega doma kakor pozneje v NOB. Jubilant je bil član OF od prvega dne in zvest čitatelj «Primorskega dnevnika», katerega vsako jutro kot prvo delo prečita, in to brez naočnikov. Kljub svoji visoki starosti je tov. Pahor pri dobrem zdravju ter dvakrat na dan napravi kratek sprehod po mestu.

Čestitkam njegovih dragih se pridružujemo tudi mi, in mu iz srca želimo, da bi zdrav in vesel dočakal stoletnico in, zakaj da ne, še nekaj let po vrhu.

M. M.

SNG za Tržaško ozemlje

DANES 19. t. m. ob 20.30
v Borštu
Valentin Katajev
«Kvadratura kroga»

SNG drevi

Naš prvi obisk v letošnji sezoni! Na majhnem in skromnem odru v Borštu žal ne moremo odigrati vsega našega repertoarja. Žal, ker so prav predstave v Borštu povezane s spomini na naše največje napore za pridobivanje podeželskega občinstva za predstave SNG. Borštani so vedno napolnili dvorano in nas niso pozabili tudi na velikih predstavah na prostem. Drevi bo 12. in obenem zadnja predstava komedije «Kvadratura kroga», ki je povsod, koder smo z njo nastopali, poleg smeha in zabave, usmerila obiskovalce na razmišljanje in primerjanje: čeprav prinaša nova družba nove odnose in nov red, morajo ti odnosi spoštovati načela naravnega razvoja. Sleherna prisiljenost rodi nesporazume in spopade — celo tedaj, ko se vmeša le v ljubezen štirih mladih ljudi.

V SOBOTO 23. FEBR.
ob 21. uri v dvorani
stadiona «Prvi maj»

II. ples Glasbene Matice

Igra «Avsenikov kvintet» (gorenjski).

Vmes zabavni spored Ježka (Milčinski) in drugih.

Prodaja vstopnic in rezerviranje miz od srede, 20. t. m. dalje v Tržaški knjigarni, Ul. sv. Frančiška 20, tel. 37338, in dve uri pred začetkom pri blagajni dvorane.

Dijaki z izkaznico dobijo vstopnice po znižani ceni.

V NEDELJO 24. FEBR.
ob 18. uri
v Avditoriju

Zabavni pustni popoldan

Sodelujejo: «Avsenikov kvintet», pevski duet Sonja Hočevar in Marija Ahačič z narodnimi pesmimi ter Frane Milčinski - Ježek in Pavle Kovič.

Vabila bodo na razpolago od četrtka dalje v Tržaški knjigarni v Ul. sv. Frančiška 20.

IZLETI

Planinski izlet v Planico. Slovensko planinsko društvo v Trstu priredi planinski izlet v Planico ob priliki mednarodnih smučarskih poletov na veliki, 120-metrski skakalnici v Planici, dne 10. marca t. l., z avtobusom skozi Trbiž in čez blok v Beli peči (Fusine-Laghi) - Rateče. Vpisovanje in pojasnila v društvenih prostorih v Ul. R. Manna 29-II. od vključno 21. t. m. dalje vsak dan od 19. do 20. ure.

RADIO

TOREK, 19. februarja 1957

TRST POSTAJA A

11.30 Zabavna glasba; 12.00 Sredozemske države in dežele: «Albanija»; 12.10 Za vsakogar nekaj; 12.45 V svetu kulture; 12.55 Operetna fantazija; 13.30 Glasba po željah; 17.30 Plesna čajanka; 18.00 Beethoven: Sonata za klavir v Des-duru op. 31; 18.21 Lewis: Z juga, duhovna rapsodija za zbor in orkester; 18.40 Spomin na Fritza Kreislerja; 19.05 Orkester Melodicon; 19.15 Zdravniški vedež; 19.30 Pestra glasba; 20.00 Šport; 20.05 Orkester Herb Kern; 20.30 Priljubljene melodije — poje sopranistka Ondina Otta; 20.50 Mignone: Brazilska fantazija; 21.00 Vincenzo Tieri: «Lepotna kirurgija», komedija v 3 dej., igrajo člani Radijskega odra; 22.30 Hačaturjan: Gayaneh — baletna suita; 22.46 Znane ritmične popevke; 23.00 Nokturni.

TRST I.

14.30 Tržaška kulturna kronika; 19.30 Pietro Zorutti, furlanski pesnik; 19.50 Orgle Hammond; 21.00 Camillo Antona Traversi: «Sestre Bozeno», igra v 4 dej.

SLOVENIJA

327,1 m, 202,1 m, 212,4 m

Poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 22.00

5.00 Pester glasbeni spored; 8.05 «Koroška v narodni pesmi» (pisan spored koroških zborovskih in solističnih narodnih pesmi); 8.50 Igra harmonikarski zbor «Kajuh»; 9.20 Antonin Dvorak: Koncert za klavir in orkester; 10.10 Od melodije do melodije; 11.15 Za dom in žene; 11.30 Iz solistične glasbe; 12.00 Kmečka godba in Fantje na vasi igrajo in pojo za veselo opoldne; 12.40 Krešimir Baranović: Makedonska suita (igra simfonični orkester radia Beograd, dirigent avtor); 13.15 Zvonimir Krkljuš poje zabavne melodije; 13.30 Pester operni spored; 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 16.10 Popoldanski simfonični koncert; 17.10 Zabavna in plesna glasba na tekočem traku; 18.00 Športni tednik; 18.30 Samospevi jugoslovanskih skladateljev; 20.10 Makedonske narodne pesmi

poje Ljubljanski komorni zbor; 20.30 Radijska igra — Camus: Obsedno stanje (prva izvedba); 21.30 Igrajo veliki zabavni orkestri; 22.15 Iz komorne glasbe.

TELEVIZIJA

17.30 Spored za otroke; 18.40 Sfinga TV; 20.30 Vesti; 21.00 Tristan Bernard: «Zahtevni slikar», komedija; 21.30 Glasbena potovanja; 22.25 Novi filmi.

KINO

Excelsior. 16.00: «Rihard III.», Lawrence Oliver, John Gielgud, Ralph Richardson, Claire Bloon. Technicolor-Vistavision.
Fenice. 15.30: «Kraljeva postelja», G. Rotoff, K. Kendall, M. Berti. Technicolor. Ljubezenske pustolovščine podjetnega kralja.
Nazionale. 15.30: «Junaški Webb», Richard Egan, Dorothy Malone in Cameron Mitchell. RKO film Scope-technicolor.
Filodrammatico. 16.00: «Istambul», Cinemascope Technicolor. E. Flynn in C. Borchers.
Grattacielo. 16.00: «Kot listje v vetru» («Come le foglie al vento»). Technicolor Universal. L. Bacall, R. Hudson, D. Malone, R. Stack.
Supercinema. 16.00: «Istambul». Cinemascope Technicolor. E. Flynn in C. Borchers.
Arcobaleno. 16.00: «Ljudje in volkovi». Premiera. Cinemascope Technicolor. S. Mangano, J. Montant in Pedro Armendariz.
Astra Rojan. 16.00: «Moja žena ima raje svojega moža». B. Grable in J. Lemmon. Barvni cinemascope.
Capitol. 16.00: «Za ogledalom». Čudovita interpretacija J. Masona in B. Rush.
Cristallo. 16.00: «Eliana in moški». I. Bergman in M. Ferrer. Očarljiv, vesel in bleščeč technicolor.
Alabarda. 16.00: «Ljubezen velike kraljice». Pretresljiva ljubezenska zgodba v razkošju kraljevskega dvora. Romy Schneider in Adrian Hoven.
Ariston. 16.00: «Otrok neznancev». Pretresljiva mojstrovina. R. Milland in G. Tierney.
Armonia. 15.00: «Ta vražji svet» («Mondo cane»). C. Chaplin. Nov zabaven variete.
Aurora. 16.00: «Oborožen rop». Sterling Hayden. Mladoletnim prepovedan.
Garibaldi. 16.00: «V hribih bom tvoja». Betty Grable, J. Payne, C. Miranda. Technicolor.
Ideale. 16.00: «Torpedo smrti». G. Kelly, J. Justin, Jeff Richards.
Impero. 16.00: «Moderni časi». Mojstrovina C. Chaplina, v kateri poje znamenito popevko «Smile» (Nasmehni se).
Italia. 16.00: «Greh nedolžnosti». Komična ljubezenska zgodba. G. Ralli in A. Cifariello.
S. Marco. 16.00: «08-15». Vojaške smešne dogodivščine.
Moderno. 16.00: Van Johnson in Vera Miles v filmu «23 korakov od zločina». Cinemascope Fox v technicolorju.
Savona. 16.00: «Človeški torpedi». R. Vallone, F. Fabrizi, A. Cecchi in E. Mauri.
Viale. 16.00: «Čolni v morje» z J. Chandlerjem in L. Barker. Technicolor.
Vitt. Veneto. 15.30: Cinemascope «Mihael Strogov». Curd Jurgens. Silva Košina.
Belvedere. 15.30: «Protivohunstvo». Technicolor Metro. C. Gable, L. Turner.
Marconi. 16.00: «Dunja, hči stepe» v barvah z Evo Bartok, Ivanom Desnyem in Walterjem Richterjem.
Massimo. 16.00: «Velika pregrada». Cel-Incom film.
Novo cine. 16.00: «Cesar zlatega mesta». J. Werich. Zabavni technicolor.
Odeon. 16.00: Po popularnem romanu «Siroti», Milly Vitale in Myriam Bru.
Radio. 16.00: «Strah in trepet Zlatega zapada». Pustolovščine. Barvni film, K. Larsen in Dona Drake.

Vabimo naročnike in čitatelje **PRIMORSKEGA DNEVNIKA**, da si ogledajo v **TRŽAŠKI KNJIGARNI**, Ul. sv. Frančiška 20, razstavljene nagrade, ki bodo izžrebane prihodnjo soboto 23. t. m.

Uprava PRIMORSKEGA DNEVNIKA

Pred sejo miljskega občinskega sveta

Letošnji proračun podjetja ACNA predvideva 7,5 milijonov deficita

Proračun občinskega vodovoda je letos uravnovešen - Jutri verjetno zaključena razprava o letošnjem občinskem proračunu

Jutri zvečer bo v Miljah spet redna seja občinskega sveta, ki bo verjetno začel razpravljati o proračunu občinskega prevozniškega podjetja. Z razpravo o tem občinskem podjetju so bo zaključila diskusija o občinskem proračunu za letošnje leto. Kakor smo že poročali, je miljski občinski svet na zadnji seji razpravljal in odobril proračun občinskega vodovoda; na prejšnjih sejah pa je razpravljal o rednem občinskem proračunu za letošnje leto.

Proračun občinskega vodovoda je letos izenačen, ker ima 28.500.000 lir dohodkov in prav toliko izdatkov.

Proračun vodovoda beleži največje izdatke za plačilo vode, ki jo kupujejo od ACEGAT, za izgubo vode iz vodovodnih cevi ter za plačilo delavcev in črpanje vode. Največje dohodke pa prinaša prodaja vode zasebnikom v nižjih predelih (9.315.320 lir), v višjih predelih (2.125.920 lir), prodaja vode v industrijske namene (4.303.370 lir), prodaja vode vasem na jugoslovanskem ozemlju (4 milijone 583.500 lir) ter nabava vode vojski (2.136.160 lir).

Kakor vidimo, je proračun občinskega vodovoda uravnovešen; kočljivo pa je vprašanje občinskega prevozniškega podjetja ACNA, katerega proračun predvideva letos 7 milijonov 500.000 lir deficita, ki naj bi ga krili s povišanjem tarif ter izredno podporo v znesku 6.500.000 lir občine za kritje deficita v danskem letu.

V proračunu, ki ga je pripravil upravni odbor podjetja in ga bo jutri predložil občinski odbor v diskusijo in odobritev občinskemu svetu, so med drugimi naslednje postavke: dohodki od prodaje rednih voznih kart (25,5 mil. lir), tedenski abonmaji (14,5 mil. lir), izposojanje avtobusa (4 mil. lir), kritje deficita iz leta 1956 (6,5 mil. lir) ter večji dohodki zaradi povišanja tarif (7,5 mil. lir). Med izdatki pa so največje postavke za plače šoferjem in sprevodnikom (13.302.025 lir), zavarovalnina šoferjev in sprevodnikov (6.441.237 lir), stroški za gorivo in mazivo (9.700.000 lir), stroški za gume (1.980.000 lir), stroški za nabavo raznega materiala (3 milijone 900.000 lir), takse na vozila (3.202.000 lir), sklad za obnovo parka (5.140.000 lir) ter pisarniški stroški (650 tisoč lir).

Stroški za uradništvo znašajo 3.349.439 lir, socialno zavarovanje upravnega osebja 1.211.672 lir, najemnina, luč itd. 1.491.650 lir, izredni stroški 500.000 lir ter stroški za vzdrževanje parnika «Italia L.» 200.000 lir.

Že nekaj let je bila najbolj živahna razprava prav o proračunu prevozniškega podjetja ACNA, zlasti ko je prišlo na dnevni red vprašanje prenehanja pomorske proge Trst - Milje in vzpostavitve trolejbusne proge, ki je v kratkem času hoče, noče izpodrinila parnik. Nekateri svetovalci so se skraja upirali vzpostavitvi trolejbusne proge in so vztrajno zagovarjali še nadaljnje obratovanje pomorske proge, češ da je to značilnost za Milje in stara tradicija. Dejstva zlasti povečanje tujskega prometa, pa so dokazala, da je trolejbusna veza s Trstom prinesla precej koristi miljski občini. Število potnikov se je namreč naglo dvignilo in v Milje prihaja zlasti ob nedeljah in v poletnem času vedno večje število Tržačanov. K temu pa je seveda tudi prispevala dobra zamisel o prireditvi miljskega karnevala, raznih predstav, športnih tekem itd. Poleg tega pa so se znižali stroški za vzdrževanje dveh parnikov, ki sta služila na progi Trst - Milje.

Ko je prenehala pomorska proga so ostale v okviru občinskega prevozniškega podjetja avtobusne proge iz Milj v miljske vasi in iz vasi v Trst. Te proge pa so bile nekoliko okrnjene po novi razmejitvi v Miljskih hribih. Omeniti je treba še, da zaradi vedno večjega prometa s trolejbusom so lani dogradili v Miljah novo lepo avtobusno postajo.

—«»—

Pomen in vloga konsumnih ustanov

Stalno naraščanje cen in življenjskih potrebščin povzroča zaskrbljenost vsega prebivalstva. Spričo tega je vladni generalni komisar, kakor smo že poročali, razširil na naše področje zakon o ustanovitvi občinskih konsumnih ustanov, ki delujejo že v mnogih italijanskih mestih.

Da bi tudi šentjakobske gospodinje spoznale vlogo in važnost omenjene ustanove bo jutri ob 15.30 na sedežu KP pri Sv. Jakobu v Ul. Zenone 10 javno predavanje, ki ga bo imel dr. Umberto Sajovitz.

—«»—

Čudna nezgoda

Medtem ko je 31-letni Franco Bertoni iz Aiella v Furlaniji vozil s svojim Fiatom 500 po Ul. Torrebianca proti Carduccijevi ulici, je na križišču z Ul. Roma trčil v Fiat 1100, s katerim je bil 45-letni Arduino Vettor iz Miramarskega drevoreda namenjen v Ul. Ghega.

Zaradi sunka je Fiat 1100 zašel na desno ter zavozil na pločnik ter podrl na tla drog s kovinsko tablo. Med padcem pa je ta priletela na nogo 62-letnemu uradniku Pietru Tongiorgiju iz Ul. S. Giustina, ki je tedaj hodil po pločniku.

Tongiorgia so z rešilnim avtom odpeljali v bolnišnico in ker so mu ugotovili zlom leve noge, so ga s prognozo okrevanja v 30 ali 60 dneh sprejeli na ortopedskem oddelku. Vozili sta utrpeli le malenkostno škodo.

* * *

Zvečer so s prognozo okrevanja v 5 ali 9 dneh pridržali na opazovalnem oddelku 33-letnega Livia Magnaga brez stalnega bivališča. Kakor kaže, je Magnago zaradi vinjenosti med hojo po Puccinijevem korzu v Miljah padel in se udaril na desno stran obraza.

—«»—

IZPRED PRIZIVNEGA SODISCA

Tatovoma koles so znižali kazen

Junija lani je moral 35-letni Aldo Mingolo stanujoč pri Vidmu na zatožno klop, kjer mu je delal družbo 37-letni Mario Tommasini iz Morteglana, ravno tako pri Vidmu. Prvi je bil obtožen, da je ukradel Aldu Lorattiju kolo skupno z aktovko, v kateri so bili vzorci olja in propagandni lepaki. To kolo je Mingolo ukradel 6. februarja lani izpred neke gostilne. Naslednjega dne je zopet izginilo kolo, tokrat last Quaina Uvija, in seveda tat ni bil nihče drug kot Mingolo. Tri dni je nato mož miroval, a 7. zvečer se mu je ponudila prilika in mož se ni pustil prositi: izpred neke tobakarne je vzel ob zid naslonjeno kolo in se z njim odpeljal.

Mingolo je nato 13 dni spet miroval. 23. februarja je zopet začel «delati» in je ponovno ukradel kolo, ki ga je Giuseppe Semara pustil pred gostilno. Morda je Mingolo, ko je uvidel, da njegovo delo ni nevarno, sklenil, da bo nadaljeval z vsakodnevnimi tatvinami, kajti že naslednjega dne je stopil ponovno v akcijo. Hotel pa se je modernizirati in ker mu kolesa niso več zadostovala, je sklenil ukrasti lažje motorno kolo, ki ga je bil Bruno Bronzin iz Vidma pustil pred neko gostilno.

Ta pa je bila njegova zadnja tatvina, kajti moža so aretirali in tako je končal za zapahi. Po preiskavi so ga policijski organi prijavili sodišču ne le zaradi tatvin, temveč tudi zaradi klevetanja, ker je obtožil Maria Tommasinija tatvine motornega kolesa, nekega Itala Contija pa tatvine treh koles, ki jih je v resnici ukradel on.

Tommasini sicer ni ukradel Bronzinovega vozila, pač pa je imel enak «poklic» kot Mingolo, to je «tat koles». Nekako med decembrom 1955 in koncem februarja naslednjega leta si je prisvojil tri kolesa, kar pomeni, da njemu delo ni šlo tako gladko od rok kot Mingolu. Seveda je bilo plačilo tudi manjše, kajti videmsko sodišče ga je junija lani obsodilo le na 1 leto in 4 mesece zapora ter na 12.000 lir globe, medtem ko bi moral Mingolo presedeti v zaporu 4 leta in 3 mesece ter plačati 18.000 lir globe.

Proti obsodbi sta moža vložila priziv, ki jima je prinesel nekaj znižanja kazni: Mingolu so znižali kazen na 2 leti in 9 mesecev zapora ter na 11.000 lir globe, Tommasiniju pa na 9 mesecev in 7000 lir, kar pomeni, da bi ga morali že izpustiti na svobodo, ker je kazen že prestal.

Preds. Miele, tož. Santanastaso, zap. Maggi, obramba odv. Borgna in Scocchi.

* * *

Isto sodišče je potrdilo 3 mesece zapora 39-letnemu Ernestu Rizziju iz Vidma, katerega je videmsko sodišče oktobra 1954 obsodilo zaradi nenamernega umora 31-letnega Vittoria Gentilinija.

Hrabri turisti

Mrzel veter in neprijeten dež nista prestrašila prvih gostov v Campingu «Obelisk» na Opčinah.

Gre za brata Bensdorp iz Amsterdama, ki preživljata skupno s svojima mladima ženama in s 6-letno deklico njun dopust nič manj kot pod... šotorom.

Vsi skupaj so že leto dni v Italiji. Najprej so se holandski turisti dolgo ustavili ob ligurski obali, nato so odpotovali dalje, se zadrževali v Toskani, v Rimu in končno v okolici Neaplja.

Pred kratkim so Holandčani začeli svojo povratno potovanje ob Jadranu in se končno ustavili v Trstu. Avtomobile so parkirali in skupaj preživljajo zadnje dni dopusta pod razmočenimi šotori. Čez nekaj časa se bodo holandski turisti vrnili preko Avstrije in Švice v domovino.

—«»—

Sporočilo finančnega nadzorništva

Finančno nadzorništvo sporoča, da je vladni komisar z ukazom št. 26 od 16.I.1956 raztegnil ministrski ukaz od 24. decembra 1955 št. 237737, ki urejuje enkratno plačevanje IGE za nekatere vrste blaga. S tem dekretom so bile nekoliko znižane postavke IGE za enkratno plačevanje za mineralne vode in brezalkoholne pijače.

Poleg tega opozarja nadzorništvo, da morajo lastniki javnih lokalov, ki plačujejo IGE enkratno, predložiti do konca februarja predpisano prijavo.

Danes v obč. svetu razprava o ustanovitvi avtonomne dežele

Kljub temu pa je vprašanje podjetja Acegat še vedno glavni kamen spotike odborovih strank, predvsem zaradi imenovanja nove upravne komisije

Včeraj se je na županstvu sestala komisija načelnikov skupin, ki je obravnavala resolucijo o ustanovitvi avtonomne dežele Furlanija-Julijska krajina. Komisija je po daljši obravnavi sprejela resolucijo, ki smo jo objavili v nedeljski številki, z nekaterimi popravki formalnega značaja. Ta resolucija bo drevi predložena v odobritev občinskemu svetu. Poleg stališča, da mora biti Trst glavno mesto bodoče avtonomne dežele, je v resoluciji postavljena tudi zahteva po najširši pokrajinski avtonomiji v okviru avtonomne dežele. Pričakuje se, da bo občinski svet z veliko večino glasov sprejel predloženo resolucijo in da bo nato pooblastil občinski odbor, da ukrene vse potrebno za pravično rešitev tega važnega vprašanja.

Kljub vsemu pa je podjetje Acegat še vedno glavni predmet razpravljanja odborovih strank. Sedaj mora odbor pripraviti predlog za imenovanje nove upravne komisije Acegata. Kot je znano, je sedanja upravna komisija, ki je formalno zapadla že 31. decembra lani, zaprosila župana, naj občina čimprej imenuje novo upravno komisijo. Toda to vprašanje ni tako lahko. Po obljubi občinskega odbora in župana samega bi morala biti zastopana v novi upravni komisiji Acegata tudi opozicija. Demokristjani pa hočejo rešiti to zadevo na način, da bi izključili iz te komisije KP in MSI, ki sta največji opozicijski skupini. Zato hočejo rešiti Acegatovo krizo z vključitvijo v novo upravno komisijo predstavnikov manjših opozicijskih skupin. Zdi se, da so demokristjani že predlagali monarhistom in dr. Pincherlu imenovanje njihovih predstavnikov. V kolikor nam je znano, je dr. Pincherle odklonil ta predlog, ker je baje mnenja, da je treba to vprašanje rešiti skupno z opozicijskimi strankami, ki predstavljajo večino opozicije.

Tudi med strankami, ki sestavljajo občinski odbor, se niso še sporazumeli glede imenovanja nove upravne komisije. Socialdemokrati so baje proti ignoriranju močnih opozicijskih skupin in zahtevajo odkrito razpravo z vsemi opozicijskimi strankami. Zato se rešitev tega vprašanja zavlačuje in je pričakovati, da se bodo zaradi tega zaostrila nasprotstva med samimi odborovimi strankami. Dejstvo pa je, da demokristjani ne bodo mogli še nadalje zavlačevati imenovanja Acegatove upravne komisije, ker bodo primorani skupno z ostalimi strankami v odboru v najkrajšem času predlagati občinskemu svetu imena za sestavo nove upravne komisije.

—«»—

Prispevki za zimsko pomoč

Tržaška občina sporoča, da so že v nedeljo 3. februarja postavili na nekaterih mestih v mestu hranilnike za nabiranje prispevkov za zimsko pomoč. Prihodnjo nedeljo bodo te hranilnike ponovno postavili na sledečih mestih: Trg Unità, Borzni trg, v pasaži Rossoni, prehod della Fabra in Portici di Chiozza.

Občina poziva vse meščane, da prispevajo po svojih močeh.

Vrsta nezgod na delu

Zaradi delne paralize so si prdržali prognozo

Delavcu je postalo med delom nenadoma slabo in je padel na tla - Posledice kratkega stika

Kljub temu, da je 64-letni zidar Jakob Bjekar iz Ul. Costalunga včeraj nerodno padel po stopnicah, se mož lahko šteje med srečne ljudi, kajti posledic te nezgode ne bo dolgo nosil. Mož je bil namreč zaposlen pri gradnji nove hiše v Ul. Ponziana, ko je zdrsnil in zletel navzdol po stopnicah.

Ko je vstal, mu ni preostalo drugega, kot da se je zatekel v bolnišnico, a tu so ga potolažili in ga odslovili s prognozo okrevanja v nekaj dneh. Se prej so mu seveda izprali in razkužili rani na nosu in nad desnim očesom.

* * *

Podobna nesreča kot Bjekarju se je v popoldanskih urah pripetila tudi 56-letnemu kuharju Aureliu Rizzardiju iz Drevoreda 3. armade, ki se je pošteno udaril, zaradi česar so ga v bolnišnici, kamor se je zatekel z delodajalčevim avtom, pridržali na drugem kir. oddelku.

Rizzardi, ki bo po mnenju zdravnikov okreval, razen seveda če ne nastopijo komplikacije, v 10 dneh, je izjavil, da je med hojo po stopnicah tovarniške menze v notranjosti pivovarne Dreher zdrsnil in nerodno padel.

* * *

Med delom v Tovarni strojev pri Sv. Andreju je 51-letnemu delavcu Giuseppu Siniagagli iz Vicolo S. Fortunato včeraj zgodaj popoldne postalo nepričakovano slabo, zaradi česar ga je moral eden od njegovih delovnih tovarišev spremiti z rešilnim avtom v bolnišnico.

Dežurni zdravnik je možu ugotovil poleg majhne praske na ušesu, ki si jo je verjetno povzročil med padcem, tudi delno paralizo, zaradi česar ga je nemudoma poslal na nevrološki oddelek. Tu so ga sprejeli pod varstvom specialistov, ki pa so si zaradi moževega resnega stanja pridržali prognozo.

* * *

V trenutku, ko je 27-letni Neri Drioli iz Ul. Negrelli včeraj zvečer hotel odklopiti tok v tovarni parketov na Sprehajališču sv. Andreja 5, je švignil iz stikalnika visok plamen, ki ga je oplazil po rokah. Kakor so ugotovili, je plamen nastal zaradi kratkega stika in zaradi te nezgode se je moral Drioli zateči z zasebnim avtom v bolnišnico.

Ker so mu zdravniki na dermatološkem oddelku, kjer so ga pridržali, ugotovili opekline druge stopnje po obeh rokah, so izrazili mnenje, da bo moral ostati v njihovi oskrbi kakih 10 ali morda tudi 12 dni.

—«»—

Zaradi bankrota aretiran industrijec

Kakor poročajo iz Benetk, so pred dnevi aretirali 45-letnega industrijca Alfea Ragazzija, stanujočega v Benetkah. Ragazzi je znan tudi v našem mestu, kjer je bil upravnik «Tržaške steklarne», ki je šla v stečaj. Do aretacije je prišlo po nalogu preiskovalnega sodnika tržaškega sodišča, ker so med preiskavo o stečaju tovarne, ki je delovala v žaveljskem industrijskem pristanišču, ugotovili, da je Ragazzi izdal nepokrita bančna nakazila za približno 15 milijonov lir, da je ponaredil vknjižbe v tovarniških knjigah in da si je prijavil šestmilijonski zaslužek, kar pa ni razvidno iz blagajniške knjige. Ragazzija, ki se bo moral pred sodiščem zagovarjati zaradi bankrota, bodo pripeljali v tržaške zapore.

O HUMORJU

PEVSKO DRUSTVO «VALENTIN VODNIK»
priredi v sredo, 20. t. m. ob 20.30 v dvorani «Prosvetnega doma» v **Dolini**
kulturni večer.
Na sporedu bo predavanje
O HUMORJU
Predaval bo dr. Fortunat Mikuletič
Vstop prost.

LJUDSKA PROSVETA

Prosvetno društvo «Andrej Cok» na Opčinah obvešča, da posluje društvena knjižnica vsak ponedeljek in četrtek od 20.-21. ure.

RAZNA OBVESTILA

PLANINSKO-FOTOGRAFSKA RAZSTAVA

Pred fotografsko razstavo SPD planinskih in tržaških pokrajinskih motivov, pozivamo planinske fotoamaterje, člane SPDT ali simpatizerje, da pripravijo povečave izbranih slik v formatu 24x30 predložene na kartonu pod steklom. Sprejemajo se največ tri slike od udeleženca, najkasneje do 15. marca v Ulici Roma 15-I.

Seja izvršnega odbora SGKZ bo v sredo, 20. t. m. ob 20.30 v društvenih prostorih.

DAROVI IN PRISPEVKI

V počastitev spomina pok. Alojzija Zege daruje M. N. 5.000 lir za Dijaško Matico.

V počastitev spomina pok. Adolfa Orla darujejo Katarina Orel 1000; Ada in Zorko Orel 1000 lir za Dijaško Matico.

—«»—

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 17. in 18. februarja t. l. se je v Trstu rodilo 6 otrok, umrlo je 15 oseb, poroke pa ni bilo nobene.

UMRLI SO: 79-letni Marco Degrassi, 83-letna Orsola Galopin por. Lorenzan, 52-letni Leopoldo Satti, 63-letna Rachel Lea Friedmann vd. Kraus, 80-letna Giovanna Vranizza por. Silla, 24-letna Olga Bonin, 41-letna Maria Vidmar por. Esina, 59-letna Libera Carboncich por. Polacco, 21-letna Giovanna Ruzzier por. Declich, 82-letni Carlo Katschtschnigg, 82-letna Francesca Percovich vd. Ive, 71-letni Cesare Fonda, 74-letni Alessandro (Azzo) Donaggio, 87-letna Giovanna Bagatella vd. Vianini, 83-letna Lucia Fradelloni.

—«»—

NOCNA SLUŽBA LEKARN
februarja 1957

Crevato, Ul. Roma 15; Croce Verde, Ul. Settefontane 39; Gmeiner, Ul. Giulia 14; Al Lloyd, Ul. dell'Orologio 6; Signori, Trg Ospedale 8.

SLIKE

ki jih je posnel tov. Magajna 9. t. m. na plesu SNG in 16. t. m. na plesu PD «I. Cankar» v dvorani na stadionu «Prvi maj», so na ogled v Tržaški knjigarni v Ul. sv. Frančiška 20.

ZAHVALA

Vsem, ki so z nami sočustvovali ob izgubi našega dragega moža, očeta in starega očeta

Adolfa Orla

se najiskreneje zahvaljujemo. Posebna zahvala darovalcem cvetja ter vsem, ki so pokojnika počastili na njegovi zadnji poti.

Žalujoči žena Avgusta, hči Nada, zet Rudi, vnuka Aleksander in Igor ter družine Orel, Može in Benčina

Trst, 19.II.1957.

SOŽALJE

Ob smrti bivše borke NOV in stoodstotne invalidke

Mare Vidmar-Esina

izreka Zveza vojnih invalidov NOV globoko sožalje njenim otrokom ter vsem ostalim sorodnikom.

ZAHVALA

Globoko ganjeni zaradi tolikih izrazov sožalja, ki smo jih bili deležni ob smrti naše nepozabne

EMILIJE ŠKERLAVAJ

se iskreno zahvaljujemo. Posebno zahvalo smo dolžni darovalcem cvetja, vsem onim, ki so jo spremili na njeni zadnji poti ter vsem, ki so na kakršenkoli način počastili njen spomin.

ZALUJOCE SORODSTVO

Opčine, 19.II.1957

VAŽNOST POGLOBLJENE ANALIZE nastanka stalinističnega sistema

Na kongresu NSZ v Rimu je posegel v diskusijo tudi tov. Dušan Furlan, ki je poudaril važnost točne analize nastanka stalinističnega sistema v zvezi z ideološkimi in programatičnimi tezami, ki so bile predložene kongresu. Ker je ta njegov prispevek k diskusiji zelo aktualen, ga objavljamo v celoti, potem ko je bil že na kratko povzet v tedniku «Risorgimento Socialista».

V svojem prispevku k diskusiji se bom omejil na posebno temo, ki so jo obravnavale programatične teze. Ta tema je po mojem zelo važna bodisi zaradi splošne socialistične problematike bodisi za to, da bomo imeli čim bolj točno predstavo o pogojih, v katerih se razvija gibanje delavcev v svetu in zato tudi v posameznih državah.

Tisti del tez, ki se tiče vprašanja Sovjetske zveze, se mi namreč zdi kot preveč omejeno naštevanje značilnosti sistema in njegove politike. Zdi se mi pa tudi, da manjka pri tem točnejša marksistična analiza tistega procesa na gospodarskem, socialnem in nato političnem področju, ki je rodil sistem in nato ideologijo in politiko stalinizma.

Če ne omenimo dovolj podrobno teh procesov, nastaja nevarnost, da s takšnim naštevanjem značilnosti navedemo vrsto izrazov in besed, ki slabo pojasnjujejo resnično bistvo in resnično stvarnost sistema in ki bi morale te značilnosti orisati. Zato nam izrazi birokratski kolektivizem, državni centralizem, centralizirano načrtovanje, totalitarizem, nove vrste imperializma le malo povedo. Taki izrazi izražajo obsodbo vrste negativnih dejstev, toda le malo pojasnjujejo. Dejal bi skoraj, da bi lahko demoralizirali socialistično zavest, namesto da bi jo oborožili s potrebnim znanjem. Marksistična analiza procesov, ki so rodili stalinizem s sistemom, ki nosi njegovo obeležje, in ki so povzročili sedanja protislovja, je skrajno važna za politično in ideološko vzgojo sedanjega pokolenja pripadnikov socialističnega in komunističnega gibanja. Zato mislim, da je resnost te naloge izven diskusije. Gotovo ne mislim, da bi lahko to nalogo opravile teze, kljub temu pa bi jo morale vsaj površno naznačiti.

V tisku našega gibanja kakor tudi v govorih naših vodilnih tovarišev se je večkrat ponavljalo, da se pri tem ne morejo uporabljati izrazi in pojmi, ki so jih skovali v starih polemikah med socialdemokrati in komunisti, in še toliko manj izrazi in pojmi, ki so jih iznašli v svoji propagandi razni podpiralci kapitalizma. V tem poslednjem primeru bi lahko nehote služili njihovi propagandi s tem, da bi zastrupljali duha delavcev in socialističnih borcev z demoralizacijo in nezaupanjem v njihovo razredno poslanstvo.

Seveda se nisem skliceval na ta opomin zato, ker bi menil, da so tovariši, ki so izdelali teze, to pozabili; marveč zato, ker ta opomin poudarja veliko resnico ,to je resnico, da dejanska, stvarna, dejal bi zgodovinska, kritika stalinizma ni mogoča s stališč kapitalizma ali reformizma, marveč samo socialističnega stališča.

Ali bi lahko sploh obstajalo večje potrdilo te resnice, ki jo je gibanje NSZ vedno zagovarjalo, kot je potrdilo važnih dogodkov na Poljskem in na Madžarskem, ki so imeli žal za sedaj na Madžarskem žalosten epilog, kar se po mojem mnenju ni zgodilo izključno zaradi ponovnega pojavljanja stalinistične politike?

V gibanjih na Poljskem in na Madžarskem so delovne in ljudske množice postavile jasne zahteve, kot so na pr. samoupravljanje podjetij po delavcih, decentralizacija, demokratizacija vseh področij družbenega in političnega življenja. Skupni imenovalec vseh teh zahtev je zahteva po polni ekspanziji pobude in ustvarjalne energije socialističnih proizvodnih sil, to je delavcev v tovarnah in v kmetijstvu ter izobražencev. Je to zahteva po svobodi in demokraciji, ki nima nič skupnega s tistimi tako hrupnimi zahtevami, ki so jih postavljali ob teh dogodkih zagovorniki kapitalistične ureditve. Te zahteve niso mogle zanikati prejšnjih pridobitev, kot je na pr. nacionalizacija proizvodnih sredstev, ki so vendarle bile podlaga za sistem, ustvarjen po sovjetskem vzorcu. Te pridobitve so zato imele socialističen značaj. Toda gospodarski, družbeni in politični ustroj, ki se je naslanjal na te pridobitve, ni več omogočal gibanja socialističnih družbenih sil.

Stalinizem je povzročil ta nasprotja, ki so različna od tistih v kapitalističnem sistemu, za katere se lahko zato najde le različna rešitev; vsekakor pa ne povratek k preteklosti. Tudi nepriznanje neodvisnosti in narodne suverenosti, ki je bilo delo stalinizma, se je tu družilo z njegovim splošnim zanikanjem avtonomije, pobude in svobodne ekspanzije socialističnih sil. Tako se je sicer zahteva po neodvisnosti in vrhovnosti povezovala s tradicionalno borbo poljskega in madžarskega ljudstva za neodvisnost, toda je daleč presegala pomen nacionalnih zahtev. Bila je demokratična in socialistična zahteva in se je zato družila z zahtevami po globoki reviziji notranjega sistema v smeri socialistične demokratizacije.

Ta socialistična kritika stalinizma poljskih in madžarskih delavcev, kakor prejšnja kritika jugoslovanskih socialistov se ne omejuje na te države. Ona objektivno izvira iz potreb socialističnega razvoja v sami ZSSR in v drugih državah, v katere so presadili stalinistični sistem. XX. kongres KP ZSSR ter silni proces destalinizacije, ki se je pričel po tem kongresu v tej veliki državi in ki se je razvijal v raznih oblikah v drugih državah Vzhodne Evrope, sta bila jasna izraza te nujnosti. Zadnji dogodki so začasno zavrli ta razvoj, toda malo je verjetno, da bi se lahko ustavil. Če natančno opažamo, kar se v poslednjem času dogaja na sovjetskem torišču, ugotovimo, da po eni strani uradna propaganda vztraja na temah in geslih, ki izražajo voljo po povratku k stalinskim metodam in koncepcijam, po drugi strani pa govore in pristajajo na reforme, ki imajo značaj decentralizacije in priznanja vloge delavcev v upravljanju tovarn. Tudi odnosi med ZSSR in državami Vzhodne Evrope se spreminjajo v prid tem državam. Tako je celo Ulbricht poročal poslanski zbornici v Vzhodni Nemčiji, da je njegova delegacija prva obiskala ZSSR pa izjavi sovjetske vlade z dne 30. oktobra (izjavi, ki je obljubljala enakopravnost in suverenost državam Vzhodne Evrope) ter da je bilo pri pogajanjih popolnoma različno ozračje kot v prejšnjih časih, tako da je lahko nemška delegacija enakopravno razpravljala s sovjetsko vlado.

Kljub vsem pridržkom, ki jih lahko postavljamo ob teh dejstvih, jih ne smemo zanemarjati, ker nam kažejo, da v sistemu delujejo močne socialistične sile, ki jih ne bo mogoče več zavreti.

Poskusi obnavljanja določenega zaupanja v metode in v staro politiko nekaterih komunističnih voditeljev, ki se zopet hodijo poklanjat Stalinovim posmrtnim ostankom na Rdeči trg, postajajo farsa. To se vedno dogaja takrat, ko ljude mislijo, da se lahko ponavlja preteklost. Spričo pozitivnih pojavov, ki smo jih omenili, so ti poslednji poskusi protislovni. Gibanje križem kražem je tisto, ki povzroča protislovni položaj.

Če imamo pred očmi te procese in njihovo notranja dialektiko ter politična vprašanja, ki jih ustvarjajo za socialistična gibanja, tedaj bo še bolj obogatela vsebina usmeritve NSZ ter s tem tudi usmeritve vedno širšega področja italijanskega socialističnega gibanja, kar se tiče mednarodne politike, katere smoter je borba za odstranitev blokov, za koeksistenco ter za mednarodno pomiritev. Za takšno politiko je dosledna obramba miru bistveni pogoj, da se doseže socialni napredek narodov.

Če se povrnem k tezam, se mi zdi, da bi morali poudariti, da ni bila oktobrska revolucija le prva socialistična revolucija, ki je odprla novo obdobje v svetovni zgodovini in zato tudi v zgodovini socializma, marveč da nam je odkrila vrsto zakonov o gospodarskem, socialnem in političnem razvoju družbe, v kateri proizvodna sredstva niso več last kapitalistov. Pred oktobrsko revolucijo so lahko marksisti ter delavsko in socialistično gibanje samo približno in z veliko negotovostjo predvidevali, kakšni bodo objektivni razvojni zakoni družbe, ki gradi socializem. Centralistična stalinovska usmeritev v gradnji držaže in gospodarstva je pri opredelitvi nalog stranke ter drugih socialnih in političnih organov pripravila sistem da tega, da je bil vedno manj občutljiv za te zakone ter jih je celo zavestno zanikal. To je neizbežno privedlo do ideologije in prakse, po kateri je osnovni nosilec socialističnih odnosov in gradnje socialističnega gospodarstva država, ne pa delavstvo. Znano je, da delujejo objektivni zakoni po ljudeh, po delavcih. Ko so se nasprotja med nadstavbo, med stalinsko politiko in zakoni socialističnega razvoja v državi odkrito pokazala, tedaj je sistem pod Stalinovim vodstvom vedno bolj dobival značilnosti despotizma. Ko se ta politika, te zamisli, ta ideologija usmerijo navzven, tedaj smo priča odnosom, ki smo jih opazili nasproti državam Vzhodne Evrope in tedaj imamo v teh državah kopijo sovjetskega režima v vseh njegovih posebnostih. Če je nosilec socializma država, tedaj ga je seveda treba izvažati v druge države s pomočjo vseh mogočih sredstev. Tedaj tudi nastane pojem, da so socialistične sile v drugih državah samo pomožne sile svetovne socialistične revolucije, katere glavna udarna sila je v sovjetski državi itd. Kaj veljajo potem nacionalna pot v socializem in objektivni zakoni socialističnega razvoja v posameznih državah itd.?

Interesi socialističnega gibanja in naprednega gibanja sploh so že dalj časa po vsem svetu v nasprotju s takšno politiko in s takšnimi pojmovanji. Diskusija, spori in delno tudi zmeda ter sedanja kriza v mednarodnem socialističnem gibanju so večidel proizvod tega spora, ki ga morajo in ki ga bodo pri-

(Nadaljevanje na 4. strani)

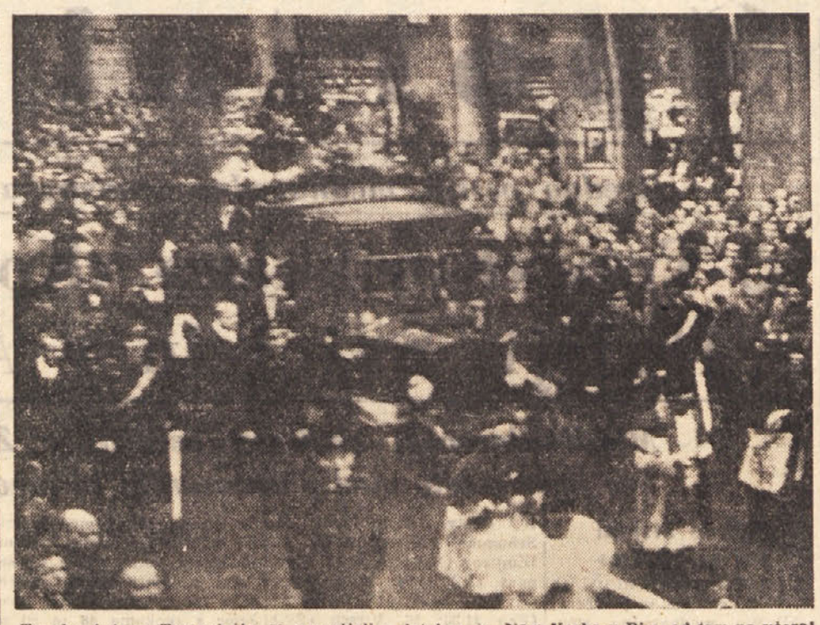

Truplo Arturo Toscaninija so prepeljali z letalom iz New Yorka v Rim, od tam pa včeraj zjutraj z vlakom do Milana, kjer se je vršila slovesna pogrebna svečanost ob udeležbi ogromnega števila ljudi, ki so v spostljivem molku poslušali pred «Scalo» Beethovnovo «Eroico». Truplo so prenesli s postaje najprej v «Scalo», kjer so se spominu velikega dirigenta poklonili številni umetniki in druge vidnejše osebnosti. Od tu so truplo prenesli v stolno cerkev, kjer je milanski nadškof Montini opravil pogrebni obred. Na pokopališče so spremili pokojnika le najbližji sorodniki in pet vozil polnih cvetja. Sožalje je v imenu predsednika republike izrazil druzini milanski prefekt N. Liuti, poslanec Brusasca pa v imenu vlade.

Francija - dežela vina

Ena tretjina svetovne proizvodnje - Skoraj 41 milijard frankov izvoza - Visoka produktivnost dela - Ogromne količine vina pretvorijo v alkohol, ki ga odkupi država - «Tudi francoski avtomobili pijejo vino» - Francozi pijejo radi tudi mineralne vode

V Franciji naletiš na vsakem koraku na bučno reklamo, s katero skušajo prepričati potrošnika, da je ta ali oni aperitiv najboljši, da samo ta ali oni konjak lajša prebavo in da je samo ta ali ona mineralna voda najbolj primerna — da o reklami za francosko vino sploh ne govorimo. «Cinzano» vodilna francoska znamka vermuta potroši na pr. za reklamiranje svojih proizvodov okrog pol milijarde frankov letno.

Če bi življenjsko raven merili po količini pijače, ki jo posamezni narodi popijejo, tedaj bi bili Francozi med prvimi. Svetovna proizvodnja vina (brez Sovjetske zveze) znaša približno 221 milijonov hektolitrov, in od tega odpade na Francijo ena tretjina.

V francoskem poljedelstvu je vinogradništvo na drugem mestu, takoj za živinorejo. Po številu zaposlenih ljudi in po vrednosti je vinogradništvo celo važnejše od avtomobilske industrije. Vsak osmi Francoz živi neposredno ali posredno od vina. Izvoz vina je pomembna postavka v francoski zunanji trgovini: leta 1955 je Francija izvozila raznih vrst vina v vrednosti 40.950.547.000 frankov. Samo šampanjca so izvozili nad 38 milijonov steklenic. Kljub temu, da je Francija eden največjih svetovnih proizvajalcev vina, je hkrati tudi največji uvoznik, ker uvaža iz Alžira od 10 do 15 milijonov hl vina.

Visoka proizvodnja izziva zelo ostro konkurenco med proizvajalci. Borba za čim kvalitetnejše in čim cenejše vrste vina je neusmiljena. V tej borbi država ni nevtralen opazovalec. Oblast v Franciji najstrože kaznuje potvarjanje vina in zelo strogo brani njegovo kvaliteto. V deželi obstaja dobro organiziran državni Institut za obrambo kvalitetnih vrst vina. V njem delajo skupine enologov, pravnikov, in raznih drugih strokovnjakov.

Središče francoskega vinogradništva leži zapadno od reke Rone. Tu je vinogradništvo monokultura. Kljub temu, da je vinogradništvo zelo razvito, traktorska mehanizacija zaostaja za mehanizacijo v Alžiru ali v Kaliforniji, in to iz preprostega razloga, ker je francoski vinograd zelo majhen: okrog 1,550.000 hektarov francoskih vinogradov je razdeljenih na približno 1,200.000 lastnikov.

Francosko vinogradništvo označuje zelo visoka produktivnost dela. Na nekem posestvu od 80 hektarov vinograda, prav toliko polja in v veliki vinski kleti s 36.000 hl vina, v mehanični delavnici in upravni službi je p. pr. zaposlenih komaj 28 ljudi. Zadružna vinska klet v Marsillarguesu ima kapaciteto 1850 vagonov. To je največja vinska klet v Evropi. In tu dela stalno le šest ljudi.

Da bi se Francija rešila viškov vina in sladkorja, jih država kupuje in spreminja v alkohol, ki delno služi za proizvodnjo likerjev in aperitivov, a v glavnem (92 odstotkov) gre v industrijske namene. Mešanica alkohola, bencina in bencola je motorno gorivo, zaradi česar francoski šansonierji pojejo: «*Tudi francoski avtomobili pijejo vino*». Poleg tega se alkohol uporablja v farmacevtske namene, v industriji parfumov, in mnogo tudi izvaža. Glavni kupci francoskega alkohola so ZDA in ZSSR. V preteklem letu je Amerika kupila 900.000 hl, Sovjetska zveza pa 360.000 hl alkohola. Državne zaloge alkohola so včasih naravnost neverjetne: nekega leta so dosegle celo pet milijonov hektolitrov.

Vprašanje viškov vina rešuje država tako, da zakonsko določa koliko vina bo vsak vinogradnik destiliral in prodal državi dobljeni alkohol. Vinogradništvo daje državi od 40.000 do 1,000.000 hektolitrov čistega alkohola.

Pariz je največji potrošni center vina na svetu. V Parizu se n. pr. popije več kot ena milijarda litrov raznih namiznih, aperitivnih in desertnih vrst vina. Tako ogromno tržišče je omogočilo nastanek vinarskih velikanov. Eden od največjih je delniška družba «Postillion», katere glavna dejavnost je množična prodaja zelo dobrih in zelo cenenih potrošnih vrst vina v steklenicah. Cena vina se giblje med 70 in 100 franki za liter. Skladiščna kapaciteta glavne kleti «Postillionа» v Parizu znaša 4.000 vagonov vina, medtem ko se letna prodaja vina giblje okrog 12.000 vagonov. «Postillion» razpolaga s 150 lastnimi cisternami, s 130 kamioni za prevoz vina v steklenicah. Avtomatično, z najmanjšo uporabo delovne sile, se v tej velikanski kleti polni od 400 do 500 tisoč steklenic vina na dan. Po svoji lastni prodajni mreži (338 prodajaln), ali po drugih prodajalnah, ki jih je nad 500, se te steklenice razpečajo dnevno. To podjetje zaposljuje 650 delavcev, 150 uradnikov in 800 trgovskih potnikov; vsem tem izplačuje letno 850 milijonov frankov, medtem ko se letni promet tega velikana giblje med devetimi in desetimi milijardami frankov.

Kljub temu, da Francozi popijejo mnogo vina, je Francija ena med prvimi deželami tudi kar zadeva potrošnje mineralne vode. Štiri velike znamke reklamirajo svojo vodo. Francozi popijejo več mineralne vode kot n. pr. Jugoslovani vina: okrog 5 in pol milijona hektolitrov.

Francosko vinogradništvo je v rokah zelo številnega in kvalificiranega kadra, ki se oblikuje v strokovnih šolah. Štiri visoke poljedelske šole, ki imajo rang fakultete, se nahajajo v Montpellieru, Parizu, Rennesu in Grignonu. K temu je treba dodati še visoko poljedelsko šolo v Alžiru. Glede vinogradništva je na prvem mestu Monpellier, ki je že več desetletij žarišče naprednih idej v vinogradništvu.

Spričo okoliščine, da se Francija bori z občutno vinsko krizo, je država poskusila tudi z drugimi ukrepi, razen z odkupom alkohola. Država daje denarno odškodnino za vsak hektar izgubljenega vinograda. Višina te odškodnine je odvisna od plodnosti vinograda. Tako znaša v okolici Monpelliera 480.000 frankov za hektar. Poleg tega priporočajo sajenje namiznih sort grozdja namesto vinskih, ker francoski vinogradi proizvajajo zelo malo namiznega grozdja. Forsira se tudi proizvodnja zdravega grozdnega soka, a do sedaj ni ta akcija naletela na ugoden odziv pri francoskem potrošniku.

Nemirno življenje Pavla Gauguina slavnega slikarja južnih morij

Zaradi ljubezni do umetnosti se je odpovedal rodbinski sreči ter odpotoval na tihomorske otoke, kjer je tudi umrl

Slavni francoski slikar Paul Gauguin, je umrl na zelo čuden način. Skrivnostne okoliščine njegove smrti bi lahko navdihnile pisatelja kriminalnih romanov. Ko se je umaknil na neki otok v Oceaniji, je moral uporabiti morfij, da je blažil neznosne bolečine, ki mu jih je povzročil gleženj, katerega je zlomil nekaj let prej v nekem pretepu. Ker se je zavedal, kako morfij škoduje njegovemu bolnemu srcu, je poklical k sebi svojega prijatelja dr. Verniera, kateremu je izročil škatlo morfija in mu naročil: «Nesite jo proč in ne vrnite mi je, tudi če bi vas prosil na kolenih». Vernier je odnesel škatlo in jo je doma zaklenil v omaro. Nekaj tednov nato, in sicer 8. avgusta 1903 so našli Pavla Gauguina mrtvega na divanu njegove delovne sobe. Ob divanu pa je bila škatla morfija.

Kdo mu jo je prinesel? Ali je napravil slikar samomor namerno, ali je zgrešil količino?

S tem dramatičnim epilogom je padla zavesa na nemirno slikarjevo življenje, ki je bilo že od vsega začetka tragično. Gauguin se je leta 1848 rodil v Parizu novinarju Clovisu Gauguinu in Mariji Alini Chazal, lepi kreolki starega perujskega rodu. Ko mu je bilo komaj tri leta, se je izselil z družino v Dimo. Med vožnjo je oče nenadoma umrl za srčno kapjo in vdova se je morala zateči k sorodnikom v Limi, kjer se je neki njen stric, čeprav je bil star 110 let, zaljubil vanjo. Iz Lime se je družina vrnila v Francijo, kjer je nekaj po dedovala po dedu. Nekaj let so živeli Gauguinovi pri nekem drugem čudaškem stricu, ki je bil nepoboljšljiv in odljuden samec in je vstajal celo ponoči, da je negoval cvetlice v svojem vrtu.

Pavel je bil droben, čuden lenoben, molčeč in fantastičen otrok. Že ko je bil manjhen, je bil nemirnega duha in se je rad potepal. Za časa bivanja v Limi, ko je imel šele tri leta, je zbežal zdoma in neki kitajski službenik ga je našel med sodi melise v neki drogeriji. Ko so se vrnili v Francijo, je dvakrat zbežal v gozd v Bondyju. Ko je dorasel in je moral izbrati svoj poklic, se je odločil za trgovinsko mornarico. Vkrcal se je v luki Le Havre in opravil prvo vožnjo po morju v Rio de Janeiro. Tu je začel svoje slavne ljubezenske pustolovščine z operetno igralko Madame Aimée. Za časa francosko-pruske vojne je služboval v vojni mornarici. Ko se je leta 1871 vrnil domov, je našel hišo, poruševno po nemških granatah, in medtem mu je umrla tudi mati.

Življenje na morju ga je utrdilo in postal je skoraj atlet, močnega telesa in značilnega obraza, iz katerega je sijalo dvoje velikih modrih oči, katerih pogled je bil ironičen in dobrodušen hkrati. Bil pa je tudi zelo muhav in je v eni sami uri lahko postal večkrat zelo vesel ali žalosten. Bil je tudi sovražnik dolgočasja in banalnosti, razsipen, velikodušen in ekscentričen. Ker si je moral služiti kruh, mu je neki zvesti prijatelj njegove matere preskrbel službo borznega agenta v banki Bertin v Parizu. Dve leti kasneje je poročil pridno dekle Sophie Gad iz premožne družine v Kjobenhavnu, ki je bila dve leti starejši od njega. Zdelo se je, da bo začel redno življenje. Služba mu je precej nesla in v desetih letih se mu je rodilo pet otrok. Bil je dober mož in oče. Postal pa je tudi eden izmed tolikih «nedeljskih slikarjev», kar se je zdelo zelo nedolžna stvar, ki pa je postala kasneje usodna za družino. Neki njegov tovariš iz urada ga je navdušil za impresionizem. Kupil je več podob impresionistov ter je ob nedeljskih popoldnevih posnemal njihovo umetnost in žena je bila ponosna nanj. Udeleževal pa se je v tem času tudi «razstav Neodvisnih». Nekega dne v decembru 1883 pa se je vrnil domov iz banke in dejal: «Odpovedal sem se službi, da se posvetim slikarstvu».

Za družino je nastala prava drama. Seliti so se morali iz kraja v kraj in polagoma so bili ob vse premoženje. Gauguin je slikal in se ni menil za ženin obup. Žena je morala delati in spor med njima se je poglabljal. Beda v družini je naraščala in slikar se je raje odpovedal družini kot umetnosti. Leta 1885 se je preselil iz Kjobenhavna v Pariz iskat srečo in slavo. S seboj je vzel samo najbolj priljubljenega petletnega sina Clovisa, ki je preživljal skupaj z očetom bedo v mrzli podstrešni sobici v Parizu. Ko je Clovis zbolel za pljučnico, je njegov oče opravljal razne najbolj ponižne posle in je celo lepil lepake po pariških ulicah. Čeprav se je v pariškem umetniškem svetu uveljavil, je živel v obupni bedi in je zaradi tega začel mrziti pariško okolje. Njegov nemirni duh je sanjal o zelenih otokih, na katerih ne bi prebivali «tepci» in kjer ne bi bilo treba kuriti peči, ker je tam pomlad večna. Leta 1887 je prvič ušel iz civiliziranega sveta ter odpotoval s svojim priljubljenim učencem Charlesom Lavalom na otok Martinique. Tam sta umetnika prebivala ob vznožju hriba Peleo in sta mislila, da sta odkrila raj. Toda njuna utvara je bila kratkotrajna, kajti oba sta zbolela zaradi vročega podnebja. K temu je treba še prišteti pogoste potrese. Leta 1888 sta se morala naglo vrniti domov.

V Franciji se je Gauguin potepal po raznih krajih. Postal je Van Goghov prijatelj ter je šel k njemu v Arles v Provenci. Toda njuno skupno bivanje je trajalo le malo časa. Nekega večera sta se hudo sprla in Van Gogh mu je vrgel v glavo kozarec žganja ter se spravil nanj z britvijo. Kljub svojemu muhastemu značaju je imel Gauguin zveste prijatelje med slikarji in kritiki. Ti so mu pomagali, da je na neki javni prodaji svojih slik zbral 10 tisoč frankov, ki so mu omogočili odhod na Tahiti, da bi ustanovil tam slikarsko šolo. Toda zdelo se je, da mu je usojeno, da ne bo imel nikjer miru. Njegovo bivanje na otoku sreče ni bilo srečno, čeprav je tam ustvaril nekaj svojih največjih umetnin. V sliki «Manao Tupapau», to je «duh mrtvih», je ovekovečil lepo 13-letno domačinko Tehuro, s katero je imel tudi sina.

Bolan in utrujen se je vrnil še enkrat v Pariz, kjer mu je dediščina njegovega čudaškega strica omogočila nekaj časa udobno življenje. Tu je najel stanovanje in ga zelo čudno opremil. Napolnil ga je tudi s papigami in opicami. Gospodinjila mu je mulatka Ana, ki so ji rekli «Havajka». Ravno zaradi nje si je zlomil gleženj, kar mu je postalo usodno. Ko je šel nekoč z njo na sprehod, sta naletela na skupino mornarjev, ki so jo začeli nadlegovati. Branil jo je pred njimi in pri tem so mu z lesenim kolom razbili gleženj. Moral je dolgo ostati v postelji in medtem je Ana zbežala z vsem njegovim denarjem.

Naveličan življenja v Parizu se je leta 1895 vrnil na Tahiti, kjer je živel z neko drugo domačinko 14-letno Pahuro, s katero je imel tudi dva otroka. Nekaj časa zatem je moral zapustiti Tahiti in se preseliti v Atuano. Tu je živel zelo siromašno, stalno zadolžen in je moral celo nekaj mesecev v zapor. Zadnja leta je preživel v obupu in dolgočasju.

Družino je izgubil za vedno, kajti otroka Clovis in Alina sta umrla, žena in ostali trije otroci pa sploh niso hoteli imeti nobenega odnosa z njim. Leta 1898 je skušal napraviti samomor, pet let kasneje pa je končno dotrpel.

S Prešernove proslave na Općinah

O Prešernu je spregovoril prof. J. Sosič — Viktor Sosič je recitiral «Orglarja» — Bruno Derdon je zaigral nekaj narodnih — Vijolica Hrovatin je recitirala «Nezakonsko mater» — Nastop moškega pevskega društva «Slovana» iz Trebč — Pogled na del dvorane

TIK PRED KONCEM VOJNE V PORTOROŽU

Američani rešili pred Nemci štiri ponesrečene letalce

Nedavno so v portoroškem zalivu dvignili iz morja ostanke ameriškega letala «B-29». To letalo je sestrelila nemška protiletalska zaščita malo pred koncem druge svetovne vojne. V letalu so našli ostanke skeletov nekaterih članov posadke, ki jim ni uspelo rešiti se pravočasno s padali.

Zanimivo je pri tem kako so se rešili pred nemškim ujetništvom štirje člani te posadke, ki so skočili s padali iz gorečega letala. Očividci opisujejo prizor takole: Ko je bilo letalo zadeto, je začelo naglo padati proti morju. Nemci, ki so bili nastanjeni v Portorožu, so takoj odpluli na motornem čolnu proti četvorici padalcev, ki so plavali v morju. V tem trenutku je z velike višine strmoglavil proti morju neki ameriški lovec, ki je spremljal eskadrilo, in začel streljati na Nemce. Pred to nevarnostjo so se Nemci zatekli v bližnji zaliv.

Kmalu nato je pilot lovskega letala vrgel v morje gumijast splav, na katerega se je povzpela četvorica brodolomcev. Letalo je nadaljevalo z nadzorovanjem morja in ščitilo letalce. Nemci se niso upali več približati. Kmalu nato se je zgodilo nekaj, česar ni nihče pričakoval: priletel je neki zavezniški hidroplan, ki se je spustil na morje kraj splava, vkrcal četvorico in odletel proti svoji bazi v Italiji. Vse to se je odvijalo s filmsko brzino, tako da Nemci sploh niso mogli ukreniti ničesar, da bi to preprečili. Tako so ostali z dolgim nosom.

Se danes se mnogo ljudi v Portorožu spominja tega dogodka.

M. J.

—«»—

Na prvem mestu

Že enajst let prireja znani Gallupov inštitut v Ameriki veliko anketo, katera žena je v posameznem letu najbolj občudovana. Desetkrat med vsemi enajstimi anketami je dobila prvo mesto žena pokojnega predsednika Eleonora Roosevelt. Drugo mesto si je «priborila» (najbrž z ganljivo izmišljeno storijo o zastrupljenju z arzenikom v Rimu) bivši veleposlanik v Rimu, Clare Booth-Luce, žena znanega časopisnega magnata. Šele na tretjem mestu je žena sedanjega predsednika, «Mamie» Eisenhower. Izredno novost pa predstavlja na tej listi — prvič v zgodovini te ankete — znana črnska pevka Marion Anderson. Razen nje je na listi tudi še Grace Kelly. — Pač pa na listi desetih najbolj občudovanih žena na svetu za Američane ni več angleške princese Margarete.

Podobno kot Eleanor Roosevelt, se na čelu liste najbolj občudovanih mož na svetu drži že šesto leto predsednik Eisenhower. Na drugem mestu je stari neuničljivi Churchill.

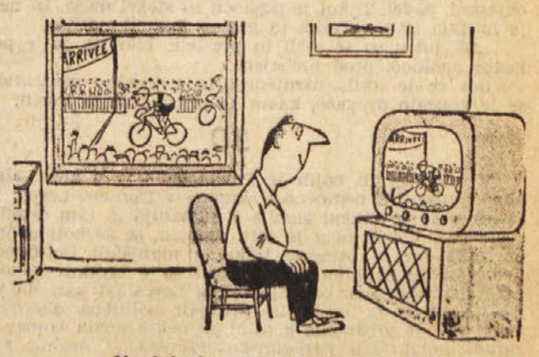

Navdušenje nad televizijo pa tako!

Goriško-beneški dnevnik

Gostovanje SNG iz Trsta v prosvetni dvorani

Veseloigra «Kvadratura kroga» razveselila številne obiskovalce

Naša rojakinja Bogdana Bratuševa prvič pred goriško publiko

Veseloigra Katajeva, Kvadratura kroga, ki jo je režiser Jože Babič pripravil za SNG iz Trsta, je navdušila goriško publiko, ki je med popoldansko in večerno predstavo napolnila prosvetno dvorano na Korzu. Igra prikazuje razmere v Rusiji po prvi svetovni vojni. Katajev je hotel predvsem prikazati življenje štirih mladih ljudi, od katerih so se trije vzgajali iz knjig, četrta (Ljudmila), pa je bila «neorganizirano» dekle, ki je na zakonsko življenje gledalo normalneje. Vsi štirje se potem «registrirajo», to je poročijo. Ker so pri «registraciji» gledali predvsem na «skupno politično obeležje», «sorodnost značajev» in «delovni kontakt», so kmalu spoznali, da niso drug za drugega. Katajevu je s preprostimi besedami uspelo prikazati, kako je mladina zaradi določenega vpliva prakticističnega gledala na zakon ter povsem zanemarjala osnovne razloge, ki so podlaga trdnosti zakonske zveze.

Zabavno zgodbo so izredno dobro podali Starešinić, Baloh, Tea Starčeva in Bogdana Bratuševa. Predvsem nas je presenetil nastop naše rojakinje Bogdane Bratuševe, slušateljice zadnjega letnika akademije za igralsko umetnost iz Ljubljane. Že med svojimi tržaškimi nastopi je Bratuševa dosegla veliko priznanje, ki ji ga je goriška publika nedeljskima predstavama ponovno izkazala s toplim ploskanjem in rožami. Ob njenem prvem goriškem nastopu ji ne želimo drugega, kot da bi se čimprej vrnila med nas z novimi kreacijami.

Zvrhano mero vedrine sta prinesla na oder tudi Nakrst in Požar.

V sredo zopet sestanek

Še nerešena sporna vprašanja pri ATA

Kot smo že poročali, do stavke uslužbencev mestnih avtobusov ni prišlo, ker je ravnateljstvo podjetja ATA, ki vzdržuje mestni avtobusni promet, pristalo na skupen sestanek.

Zastopniki podjetja in pa sindikalni predstavniki so se sestali v petek dopoldne na pokrajinskem uradu za delo. Po daljši debati so rešili najosnovnejši spor, ki je nastal v podjetju. Uslužbenci so namreč protestirali proti zelo kratko odmerjenemu času za eno vožnjo na progi št. 1, ki naj bi znašal 16 minut. V tako kratkem času se uslužbenci seveda niso mogli malo odpočiti, ko so progo prevozili; zaradi tega so tudi začeli stavkovno gibanje. Zdi se, da je ravnateljstvo njihove zahteve sprejelo.

Poleg tega vprašanja pa so postavili zastopniki notranje komisije v podjetju na dnevni red tudi problem nadurnega dela nekaterih uslužbencev. Slednji naj bi namreč bili na nekaterih progah zaposleni več kot osem ur dnevno, za kar bi morali dobiti posebne nagrade. Toda podjetje se za to doslej ni pobrigalo.

Zastopniki ravnateljstva so pristali na razpravo o tem vprašanju, ki se bo nadaljevala jutri dopoldne, prav tako na pokrajinskem uradu za delo.

Važnost poglobljene analize nastanka stalinističnega sistema

(Nadaljevanje s 3. strani)

padniki delavskega gibanja gotovo rešili. Mislim, da bodo morali tudi pripadniki komunističnega gibanja v Italiji, ki je veliko gibanje italijanskih delavcev, (in temu se ne bodo mogli izogniti) prispevati k tej rešitvi skupno s pripadniki italijanskega socialističnega gibanja.

Ne izražam tu abstraktne želje. Menim, da je naše gibanje vedno delovalo s takšno perspektivo ter da se s preokretom, ki se na tem kongresu pripravlja, ta perspektiva vedno bolj bliža, ali da se vsaj vedno bolj konkretizirajo poti, ki jih bomo morali prehoditi mi vsi, da pride do obnove in okrepitve italijanskega socialističnega gibanja, do okrepitve vsega delavskega gibanja sploh. To bo merilo za resnični internacionalizem; to bo resnični prispevek italijanskih delavcev mednarodnemu socializmu

Uspela študentovska predpustna zabava

Trud goriškega študentovskega kluba «Simon Gregorčič» pri organizaciji sobotnega plesa ni bil zaman; vsi, ki so se njihovemu vabilu odzvali, so bili zadovoljni. Razpoloženje je bilo tako, kot že dolgo ne na podobnih plesih. Plesalcev in plesalk, ki se niso utrudili, je bilo dovolj. Dober tržaški orkester ni dovolil, da bi sedeli pri mizi. Sicer pa mladina ne more počivati, posebno še, če orkester zna zaigrati tudi «rock and roll», za katerega sicer ni pri nas še poklicnih umetnikov, vendar si vsak pomaga, kakor zna in more.

Razne šaljive tekme, med njimi je bila najuspešnejša napihovanje balončkov, so izpopolnile predpustni ples, ki je trajal do jutra. Mnogi so upali, da se bo dvorana proti jutru izpraznila, toda mladina je pač takšna, da ne odneha zlepa in je bilo zatorej veselo in razigrano ozračje, dokler se niso trudni godci dvignili in odšli. Mnogim je bilo žal, da so morali domov, toda naj se kar potolažijo, ker so goriški planinci že objavili datum svojega tradicionalnega plesa. 2. marec, torej čez dobrih 14 dni!

Občinska seja v Števerjanu

V soboto popoldne je bila seja števerjanskega občinskega sveta, na kateri so razpravljali o štirih točkah dnevnega reda. Poleg določitve županove nagrade so izvolili desetčlansko komisijo, ki bo pregledovala prizive občanov proti odmeri družinskega davka. Komisija bo imela 15 članov. Ostalih pet članov bo imenovala prefektura. Izvolili so tudi petčlansko komisijo občinskega podpornega društva.

Pošten najditelj

Pred dnevi je 13-letni Gianfranco Duca iz Gorice našel na eni izmed mestnih ulic majhno žensko denarnico, v kateri je bilo 10.000 lir. Deček je denarnico z denarjem vred prinesel na goriško policijo, kjer jo lastnica lahko dobi.

Aretacija na zahtevo preture iz Pontebbe

V noči med nedeljo in ponedeljkom so po nalogu policije aretirali v Gorici 37-letnega Giuseppa Gugliattija brez stalnega bivališča. Dovoljenje za aretacijo je izdala pretura v Pontebbi, kjer bi bil moral odsedeti 45 dni zapora in plačati 18.000 lir globe, ker je brez potnega dovoljenja prešel državno mejo. Odmerjeno kazen bo tako presedel v goriških zaporih.

OD 1. MARCA DALJE

Trije bloki bodo odprti do 21. ure

Kakor so sporočili, so se italijanske in jugoslovanske obmejne oblasti domenile, da s 1. marcem podaljšajo urnik na treh važnih blokih našega ozemlja. Tako bodo obmejni bloki pri Mirnu, pri Šempetru in Solkanu (blok 1) odprti ob delavnikih do 21. ure zvečer, ob sobotah in nedeljah pa celo do 22. ure. Vendar bo to veljalo le za lastnike propustnic, ne pa za dvolastnike, za katere ostane urnik prehoda meje nespremenjen.

Do tega sklepa so obmejne oblasti prišle zaradi prevelikega navala na mednarodnem bloku pri Rdeči hiši, kjer je največ ljudi ravno v večernih urah, ko so drugi bloki zaprti.

Prijateljevo uro ukradel in jo nato zapil

Goriška policija je prijavila sodnim oblastem 42-letnega Antonia Rudolfija iz Ulice Giustiniani 28. Rudolfi je bil pred dnevi na obisku pri prijatelju 43-letnemu Francescu Zullianiju iz Ul. Duca D'Aosta 29. Zdi se, da je bil možak, ki je brezposeln, brez denarja, zato mu je kot nalašč prišla pod roke prijateljeva žepna ura, ki je bila na kuhinjski omari. Ob pravem trenutku jo je vzel in spravil v žep. Dolgo ni mogel prenesti pri Zullianiju, odšel je v bližnji javni lokal, kjer je našel Avgusta Figlja iz Ul. degli Scogli 5. Lepo zlato uro, ki je bila vredna 50 tisoč lir, je Figlju ponudil samo za 1.000 lir; najbrž se je hotel ukradenega predmeta takoj rešiti, ker je bil brez denarja in zelo žejen.

Toda od dogodka ni minil niti teden! Zulliani je kmalu spoznal, da mu je zmanjkala ura; spomnil se je na prijateljev obisk in o tem obvestil policijo, ki je zasačila tatu in pa lahkovernega kupca. Uro so lastniku vrnili, oba nepoštenjaka pa prijavili sodnim oblastem.

Z OSLAVJA

Saje so se vnele

Včeraj po 9. uri so goriški gasilci odhiteli na Oslavje, kjer so se vnele saje v dimniku poslopja štev. 18, ki je last Alojza Dornika. Ker so ogenj takoj pogasili, ni bilo večje škode.

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Soranzo, Korzo Verdi 17, tel. 28-79.

Jutri debata o ločitvi v Italiji

V sredo zvečer bo v dvorani «Stella Mattutina» javna debata o ločitvi v Italiji. V debati, ki se bo tikala predvsem zakonskega osnutka poslanca Sandonija o tako imenovani «majhni ločitvi» (piccolo divorzio), bodo sodelovali sodnik Pietro Marsi, odvetnik Cossa, zdravnik Carrara in duhovnik Andreoli iz Trsta. Vstop je prost za vse.

— KINO —

CORSO. 16.00: «Ubogi, toda lepi» («Poveri, ma belli»). Marisa Alassio, Maurizio, Arena in Renaro Salvatori.

VERDI. 16.30: varieté «Kratke noge» z Pippom Volpijem in Gino Mascetti; film «Ljubavna prisega», vstopnina: 350 in 300 lir.

VITTORIA. 17.00: «Ore d'angoscia», Edmund O'Brien Natalie Wood.

MODERNO. 17.00: «Dekleta iz San Frediana».

Športni dnevnik

Izredno pestra mednarodna smučarska nedelja

«3-Tre», «Kurikkala», «Kongsberg» v Italiji, Švici in v Avstriji

Mladi slovenski skakalci osvojili v Zeel am See prvo mesto med posamezniki in med moštvi

Mark in Avstrijci prvi na «3-Tre»

MADONNA DI CAMPIGLIO, 18. — S smukom se je včeraj zaključilo mednarodno smučarsko tekmovanje v alpskih disciplinah za pokal «3-Tre». Proga je bila dolga 3500 m in je imela 590 m višinske razlike. V zgornjem delu proge je nekaj časa motila megla.

Avstrijci so se tokrat pošteno oddolžili Francozu Bozonu za njegovo zmago v slalomu, ki mu je po prvih dveh disciplinah dala prvo mesto v kombinaciji. Tokrat se je moral Bozon zadovoljiti s 5. mestom in s skoraj 3 in pol sekunde slabšim časom od prvoplasiranega Avstrijca Marka, ki je dosegel čas 2'26"9. Na drugo mesto se je uvrstil Avstrijec Hillbrand, kateremu so sledili Italijan Milianti ter Švicarja Staub in Andeer. Od Jugoslovanov je bil Kunšič boljši od Muleja. Prvi je bil 32. drugi pa 33., kar je seveda več kot slabo.

V klasifikaciji posameznikov za alpsko kombinacijo (veleslalom — slalom — smuk) je osvojil prvo mesto Avstrijec Mark pred Bozonom, Hillbrandom in Miliantijem. Mulej se je uvrstil na 24. mesto. Avstrija je osvojila prvo mesto tudi v moštveni klasifikaciji pred Švico, Italijo A, itd., Jugoslovani pa zadnje celo za Bolgari.

Tehnični rezultati:

Spust: 1. Mark Toni (Avstr.) 2'26"0; 2. Hillbrand (Avstr.) 2'28"1; 3. Milianti (It.) 2'28"7; 4. Staub (Šv.) 2'29"4; 5. Andeer (Šv.) 2'30"4; 5. Bozon (Fr.) 2'30"4; 7. Burrini B. (It.) 2'31"6; 8. Casty (Šv.) 2'32"; 9. Pedroncelli (It.) 2'32"2; 10. Picchiottino (It.) 2'34"6; 11. Chassegnol (Fr. ju.) 2'34"7; 12. Schemmel (Avstr.) 2'34"7; 13. Zulian (It.) 2'34"8; 14. Schaller (Avstr.) 2'34"9; 15. Duvillard (Fr.) 2'35"4, itd.

Alpska kombinacija: 1. Mark Toni (Avstr.) 2 toč.; 2. Bozon (Fr.) 2.50; 3. Hillbrand (Avstr.) 3,14; 4. Milianti (It.) 3,73; 5. Burrini Bruno (It.) 9,98; 6. Pedroncelli (It.) 10,03; 7. Andeer (Šv.) 11,52; 8. Staub (Šv.) 11,61; 9. Pompanin (It.) 11,98; 10. Casty (Šv.) 13,88; 11. Schemmel (Avstr.) 14,08; 12. Dimitrov (Bol.) 15,14; 13. Siorpaes (It.) 15,94; 14. Schaller (Avstr.) 16,26; 15. Duvillard (Fr.) 21,30; 16. Virsch (Šv.) 23,12; 17. Gluck (It.) 23,34; 18. Picchiottino (It.) 23,51; 19. Ruppert (It.) 24,97; 20. Chassagnol (Fr.) 26,77; 21. Perrot (Fr.) 28,51; 22. Gartner (It.) 29,05; 23. Stefanson (Isl.) 29,25; 24. Mulej (Jug.) 29,36, itd.

Ekipi vrstni red: 1. Avstrija (Mark, Hillbrand, Schemmel) 7'29"7; 2. Švica (Andeer, Casty, Staub) 7'31"8; 3. Italija A (Milianti, Pedroncelli, Pompanin) 7'36"9.

Francozi osvojili pokal Kurikkala

MONTSOLEILL 18. — S štafeto 4x10 km se je včeraj končalo tudi mednarodno smučarsko tekmovanje v nordijskih disciplinah za pokal Kurikkala. Proti pričakovanju je zmagala štafeta Francije A v sestavi Romand - Mandrillon - Mermet - Carrara, pred štafetama Italije B in A. Vredno je omeniti, da je do sredine zadnje predaje vodila štafeta Italije A, ki je imela po zadnji predaji 10" naskoka pred francosko štafeto. V zadnji predaji sta vodila veliko borbo Carrara in De Florian, ki pa jo je odločil v svojo korist mlajši in boljši Francoz, zmagovalec tudi v teku na 15 km.

Jugoslovanski tekmovalci tokrat niso mogli ponoviti včerajšnjega uspeha Hlebanje. Uvrstili so se šele na 8. mesto z istim časom kot štafeta Švice C pred Avstrijo, Francijo B in Bolgarijo, ki je bila zadnja.

Francija je zmagala tudi v moštveni klasifikaciji za pokal Kurikkala s 74 točkami pred Nemčijo, Italijo, Švico in Jugoslavijo.

Tehnični rezultati:

Štafeta 4x10 km: 1. Francija A (Romand, Mandrillon, Mermet, Carrara) 2.42'19"; 2. Italija B (Dalmasso, Dibona, Busin, Schenatti) 2.42'55"; 3. Italija A (Delladio, Steiner, Chatrian, De Florian) 2.43'10"; 4. Nemčija 2.44'57"; 5. Švica A 2.45'08"; 6. Poljska 2.47'43"; 7. Švica B 2.50'15"; 8. Švica C in Jugoslavija 2.52'02"; 10. Avstrija 2.54'26"; 11. Francija B; 12. Bolgarija.

Končna klasifikacija: 1. Francija 74 točk; 2. Nemčija 76.8; 3. Italija 68; 4. Švica 131.9; 5. Jugoslavija 161.9.

Jemc in Jugoslovani prvi za pokal Kongsberg

ZELL AM SEE, 18. — Letošnje tekmovanje najboljših srednjeevropskih skakalcev za pokal Kongsberg je pomenilo nepričakovano velik uspeh za mlade jugoslovanske skakalce, ki so osvojili prvo mesto med posamezniki in kot ekipa. Njihov uspeh daje upati, da bodo Jugoslovani v nekaj letih imeli nov odličen kader smučarskih skakalcev, če bodo seveda znali paziti nanje in jim nuditi dovolj pomoči, predvsem tehnične, pri njihovem razvoju. To je toliko bolj nujno ker po odhodu slovitega skakalca Polde v pokoj, Jugoslovani trenutno nimajo skakalcev, ki bi na mednarodnih tekmovanjih lahko učinkovito posegali v borbo za najvišja mesta, kar dokazuje med drugim tudi plasma seniorjev na isti prireditvi, med katerimi se je Zidar uvrstil sele na 16. mesto, ostali pa še slabše.

Pri mladincih je kot že rečeno zmagal Jugoslovan Bozo Jemc s skokoma 48 in 50 m ter 210.0 točkami, 2. Ferrari (It.) 196 5 (43,5, 49), 3. Heingenhauser (Av.) 190,2 (41, 48). Jugoslovan Senčar je bil 9. s skokoma 43, 47,5 m.

V ekipnem plasmaju je prva Jugoslavija s 576 točk, 2. Nemčija 563,5 točk, 3. Italija 532 točk itd.

Pri članih si je priboril prvo mesto Avstrijec Leodolter z 222,3 točke in skokoma 81,5 in 82 m. Tudi na ostalih prvih devetih mestih so sami Avstrijci, z izjemo tretjega, ki ga je zasedel Nemec Bolkart, ki je dosegel tudi najdaljši skok dneva in obenem rekord skakalnice s 83 m.

Ekipni plasma: 1. Avstrija I. s 651,5 točke, 2. Avstrija II., 3. Nemčija, 4. Avstrija III., 4. Jugoslavija 554.3 točke, 6. Italija in Avstrija IV.

Pokal «Tri vzpenjače»

SESTRIERE, 18. — V četrtek in v petek bo v Sestrieru klasično mednarodno tekmovanje v smuku za pokal «Tri vzpenjače». Tekmovanje bo na dveh različnih progah. Zagotovljena je udeležba italijanskih, francoskih, avstrijskih, švicarskih, nemskih in bolgarskih smučarjev.

Flamengo - Honved 5:3

CARACAS, 18. — Včeraj zvečer je brazilska enajstorica Flamengo premagala Honved z rezultatom 5:3. Brazilci so popolnoma prevladovali v prvem polčasu, ko so vodili s 4:1.

Četrtfinale pokala evropskih prvakov

Crvena zvezda premagala CDNA iz Sofije s 3:1 (2:0)

Odločno sodil Tržačan Pieri - Beara v sijajni formi

BEOGRAD, 18. — Pred več ko 30.000 gledalci je jugoslovanski nogometni prvak Crvena zvezda porazil v prvi četrtfinalni tekmi za evropski pokal prvakov bolgarsko ekipo CDNA iz Sofije s 3:1 (2:0). V lepem in sončnem vremenu so Jugoslovani takoj prevzeli pobudo. Že v 6. minuti je Rudinski lepo podal žogo z leve strani Kostiču, ki je potresel nasprotnikovo mrežo. V enakovredni igri so bili nato napadalci domačinov nevarnejši pred nasprotnikovimi vrati. Drugi gol je zabil Kostič v 25. minuti.

V drugem delu tekme so zlasti v zadnjih minutah prevladovali Bolgari, ki pa so v tem času igrali le z 10 igralci. Sodnik Pieri iz Trsta je namreč izključil Bolgara Dimitrova, ker je udaril z nogo Zekoviča, ko le-ta ni imel žoge. Tretji gol za zmagovalce je dosegel Popović v 53. minuti, častni gol za Bolgare pa Janev dve minuti pred koncem igre.

Najboljši igralci Beograjčanov so bili Spajić, Zeković in Kostić, pri Bolgarih pa so se odlikovali Boškov, Manolov, Janev in Kolev. Beara v vratih Crvene zvezde je bil odličen.

Enajstorici sta nastopili v naslednjih postavah:

Crvena zvezda: Beara; Stanković, Zeković; Mitić, Spajić, Tasić; Popović, Sekularac, Toplak, Kostić, Rodinski.

CDNA-Sofija: Najdanov; Rakarov, Kovačev; Boškov, Manolov, Stojanov; Milanov, Dimitrov, Panajotov, Kolev, aJnev.

Boks v Bologni

BOLOGNA, 18. — V okviru boksarske prireditve v Bologni je v welters kategoriji Vernaglione boksal neodločeno z Chiocco (Francija), v težki kategoriji pa je Cavicchi premagal s knock-outom Al Bernarda iz Ostende v 43" druge runde.

NOGOMET

SAN JOSE DE COSTARICA, 18. — V izločilnem tekmovanju za svetovni pokal, je Costarica v povratnem srečanju premagala Gvatemalo s 3:1. V prvi tekmi je zmagala Costarica s 6:2

20. kolo italijanskega nogometnega prvenstva

Za presenečenje poskrbel Spal Milan uspešen tudi v Palermu

Zaradi sterilnosti napada Triestina zapravila točko proti Padovi

Brez presenečenj ne gre. Tokrat je zanj poskrbel Spal, ki je sredi Genove odpravil Sampdorio kar s 3:0. Njegova zmaga je bila nesporna, ker je bila izraz tudi dejanske terenske premoči ne pa morda plod srečnih naključij. Spal si je z njo toliko popravil kosti, da se lahko počuti že kar na varnem, čeprav bo že prihodnjo nedeljo moral sprejeti v goste Fiorentino, ki je kljub svojim nesrečam vedno nevaren nasprotnik.

Edino zmago na tujem je v nedeljskem kolu poleg Spala dosegel še Milan, kar pa danes ne more več predstavljati posebnega presenečenja. Milan je spričo klavrne forme domala vseh ostalih ligašev že a priori favorit vsakega srečanja, pa naj bo to doma ali ne. Tokrat se mu je moral ukloniti žilavi Palermo, pa čeprav šele po vztrajni in zagrizeni borbi s tesnim rezultatom 2:1. Seveda pa je Milan zmago povsem zaslužil, ker se po tem, ko je drugič prešel v vodstvo, ni brigal več za povečanje rezultata, temveč za ohranitev doseženega.

Tudi ostala neposredna brezupna zasledovalca Milana sta pospravila svoji zmagi. Fiorentina je premagala s tesnim a zasluženim rezultatom 1:0 Torino, Inter pa si je privoščil Napolitance s 3:1, kar je že skoraj več kot normalno. Po daljšem času je bil uspešen tudi Juventus, ki je odpravil na svojem igrišču Genoo in tako prekinil vrsto njenih uspehov v zadnjih kolih. V precej kislo jabolko pa je moral ugrizniti Lazio, kateremu je Lanerossi v Vicenzi odvzel točko z rezultatom 1:1.

Če je zaradi tega Lazio do neke mere razočaral Rimljane, jih je pa zato bolj prijetno presenetila Roma, ki je natresla Furlanom v mrežo kar 6 golov, kar se na italijanskih igriščih le redko dogaja. Zanimivo pri tem je, da je prvi gol dosegla Udinese in da je Roma s težavo izenačila sele 2 minuti pred koncem polčasa iz 11-metrovke. Drugi polčas pa so se odprle rimske zapornice in goli so padali v Geattijevo svetišče kot toča. Po dvakrat sta bila uspešna Nordahl in Da Costa, po enkrat pa Venturi in Lojodice.

Tesno in regularno zmago je dosegla tudi Bologna nad Atalanto, medtem ko se je derby med Triestino in Padovo zaključil z neodločenim rezultatom 0:0, ki še najbolj verno odraža vrednost obeh enajstoric na igrišču.

Ta tekmo je bila morda ena najslabših, kar jih je bilo doslej v Trstu in to predvsem po zaslugi Triestine. Bolj kot vse druge doslej je pokazala, da moštva ne more sestavljati samo bolj ali manj solidna obramba, pač pa tudi napad. Če tega ni, tudi še tako dobra obramba nič ne pomaga. Triestina je naravnost klasični primer za to dejstvo. Medtem ko je obramba rdečih dobro odklanjala sicer ne preveč nevarne napade gostov iz Padove in ko je krilska vrsta posebno v prvem času vztrajno gradila igro z odličnimi zalogaji Tulissija in Petagne, ni znal napad realizirati niti ene od neštetih priložnosti. Bilo je naravnost mučno gledati nebogljenost in sterilnost domačih napadalcev in prav nič čudnega ni, če so jih gledalci na koncu razočarani pošteno izvižgali. S tako igro si bo Triestina zapravila vse simpatizerje in navijače in njene blagajne bodo se bolj suhe kot so sicer.

O gostih tudi ni kaj prida reči. Svoj cilj (neodločen rezultat) so dosegli, držeč se izreka, da so za dosego cilja dopustna vsa sredstva. Pravzaprav so Triestini iztrgali točko z njenim lastnim orožjem — z verižno obrambo, ki pa tokrat ni bila samo verižna temveč tudi hermetična. V dobro pa jim je šteti, da so znali izkoristiti tudi vsako priložnost za napad, in da so kar dvakrat bili samo za las od uspeha, posebno takrat, ko je Belloni rešil s same gol črte, ko je bil Bandini že brez moči izven vrat.

Pri teh protinapadih se je predvsem odlikoval še ne 17-letni Nicolè, ki se je s Ferrariom malo manj kot igral. Temu igralcu, ki so ga že krstili za novega Piola, obetajo strokovnjaki še zelo veliko bodočnost, saj ima vse rekvizite za izrednega nogometaša. Poleg tega mladeniča, je na igrišču zadovoljil edino še sodnik Maureli iz Rima, ki je svojo nalogo opravil več kot dobro. V predvidevanju, da se lahko razvije ostra borba, je že v kali zatrl vsak poskus grobosti in kaznoval celo ustne prekrške.

VOJASKO PRVENSTVO

TURČIJA - ZDA 19:0

ADANA, 18. — Turška vojaška reprezentanca je premagala ameriško z rezultatom 19:0, ki pa bi lahko bil tudi znatno večji. Američani so imeli le eno priložnost za streljanje na vrata.

A LIGA

REZULTATI

*Bologna-Atalanta	1:0
*Fiorentina-Torino	1:0
*Inter-Napoli	3:1
*Juventus-Genoa	2:0
*Lanerossi-Lazio	1:1
Milan-*Palermo	2:1
*Roma-Udinese	6:1
Spal-*Sampdoria	3:0
*Triestina-Padova	0:0

LESTVICA

Milan	19	13	3	3	37	22	29
Fiorentina	20	10	5	5	31	24	25
Inter	20	7	10	3	30	22	24
Lazio	20	8	7	5	26	22	23
Sampdoria	20	7	8	5	34	30	22
Juventus	20	6	9	5	27	23	21
Napoli	20	7	7	6	25	23	21
Roma	20	7	6	7	34	25	20
Bologna	20	6	8	6	28	22	20
Padova	20	5	9	6	23	27	19
Triestina	19	6	6	7	17	20	18
Genoa	20	5	8	7	19	24	18
Spal	20	8	2	10	24	31	18
Udinese	20	7	4	9	31	43	18
Atalanta	20	4	9	7	20	24	17
Lanerossi	20	5	6	9	29	33	16
Palermo	20	4	7	9	15	26	15
Torino	20	4	6	10	17	26	14

STAVNI STOLPEC

1 1 1, 1 X 2, 1 2 X, 1 1 2 1

Zmagovalci s 13 točkami prejmejo po okrog 986.500 lir, zmagovalci z 12 točkami pa po 22.600 lir.

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

KINO ŠKEDENJ
predvaja danes 19. t. m. ob 18. uri film:
«TIRAN»
Igra Pedro Armendariz

Kino na Opčinah
predvaja danes 19. t. m. z začetkom ob 18. uri Metroscope film:
«Tako govori srce»
Igrajo:
JOSE' FERRER, MERLE OBERON, HELEN TRAUBEL
Pretresljiva ljubezenska zgodba.

DOBRICA ĆOSIĆ

DALEČ JE SONCE

72.

Kolikor bolj se je približeval prostoru med ognji, tem hitreje mu je trkalo v glavi: ‚Ta hip, ta hip!'

Ognja sovražnikovih zased skoraj ni slišal. Bombe, puške, mitraljezi, vse to se je zlilo v en sam, dolg in strašen strel. Metal je bombe, streljal in tekel; nekoga je pomendral, blizu njega je nekdo stokal... Zaletel se je v bukev. Udaril se je, omahnil, padel. Takoj je poskočil in stekel dalje. In nenadoma je nastala tišina. Težka in glasna kot eksplozija.

...Ob jutru so se sešli in prešteli: bilo jih je le pet manj kakor opolnoči pred prebojem.

Uča se je lotila utrujenost in nekakšno razočaranje, ker se je končalo drugače, kakor je pričakoval in mislil.

30.

V celodnevnih bojih je Pavletova četa v nekaj dneh razbila četniške in nedićevske skupine v Donjem Levču. Ostanek četnikov se je umikal globlje v Šumadijo in tam osredotočeval svoje sile. V tem času je četa narasla, se še bolj oborožila in opremila ter se uspešno tolkla z manjšimi ljotićevskimi in nedićevskimi skupinami. Partizani so v kratkih pohodih križarili po valovitem ozemlju okrog Levča od vasi do vasi, požigali občine in pošte in prirejali politična zborovanja. V vsaki vasi je pristopalo k njim po nekaj novih borcev, deloma zaradi mobilizacije partizanske organizacije, deloma samostojno. Ljudstvo se je čedalje bolj navajalo na partizane in se jih čedalje manj balo, kljub bedasti četniški in ljotićevski propagandi, ki je partizane prikazovala kot ustaše, žide, požigalce domov, brezbožnike, «ubijalce Srbov», ki «kuhajo otroke v kotlu» in «živijo z materami in sestrami».

Vas Šljivica, kjer je bil pred prihodom partizanov štab četniškega korpusa, se ni sprijaznila s partizani. Iz nje so kmetje dvakrat trikrat obstreljevali kolono. Pavle in Vuk sta se odločila, da bodo podnevi prišli v Šljivico in priredili zborovanje. Pavle je upal, da bo to politično učinkovalo in spodneslo tla četniški propagandi med kmeti, Vuk pa je mislil, da jih bo njihov prihod tudi preplašil. Kolikor bolj se je boj razvnemal in so se kmetje začeli opredeljevati za partizane in četnike, toliko je Vuk čedalje bolj verjel več v moč kakor pa v lepo besedo. Pavle je za naslednjo noč po Maksimu sporočil Jovanu, naj pride v Šljivico, ter je nestrpno pričakoval Jovana z Brkovim pismom, ki ga bo moralo obvestiti o položaju na Jastrebcu in o Uču. Malo se je bal, da bi se dolgo zadrževali v tem kraju, ker je vedel, da bodo Nemci po vsem, kar so partizani na tem ozemlju storili, opustili Jastrebac, zasedli Moravo in vse sile vrgli nanje.

Približevali so se Šljivici po krivuljasti poti, ki se je stisnjena med visoke plotove spuščala po dolgi rebri proti vasi. Vuk se je pridružil predhodnici. Mudilo se mu je, da bi bil čimprej v Šljivici: mislil je takoj oditi v hišo, ki je bil v njej nameščen štab četniškega korpusa, kjer je bila Branka, in pri kmetih o njej poizvedeti. Bal se je, da ne bo dovolj močan, da bi zapustil ta kraj, preden ne bo zvedel, kaj je z Branko. Bil je grozno nesrečen. Svoje razpoloženje je trdovratno skrival; ni na široko pridigal in se hvalil z nesrečo. Pavle je z njim večkrat poskušal govoriti o Branki, toda Vuk je to odločno in jezno odklanjal. Tudi stari partizani, ki so ga dobro poznali, so po Vukovem vedenju čutili, da hudo trpi. Zaradi tega, ker so vsi to vedeli, sta Vuka še bolj grizla in pekla strah in bolečina. Ni spal, na istem mestu sploh ni imel obstanka, nenehno si je iskal dela in skušal biti čimbolj sam. Pogosto je hodil s patruljo; kadar so se kje ustavljali, se je javljal za celo noč za razvodnika. Opazno je hujšal. Skrivaje pred Pavletom in drugimi, je podrobno poizvedoval o ženi pri ujetih četnikih in kmetih, ki je zanje domneval, da bi mu mogli kaj povedati. Zvedeti pa ni mogel ničesar zanesljivega. Brankina usoda je postajala zanj čedalje bolj skrivnostna.

Daleč na zahodu se je krvavo januarsko sonce zagrebalo v pepelnate gomile oblakov, ki so se povesili po gričih in planinskih vencih. Pod sinjemodro nebesno avbo, razpeto na vrhovih planin, je visoko nad predhodnico hitel divji golob nekam na prenočišče. V plotovih, ki so mimo njih hodili partizani, so vreščale in z belimi repki mahale srake, prebrisane nepridipravke in tatice, vedno same in vedno v bližini vasi. Nad vasjo se je predhodnica ustavila, kakor bi hotela uživati v lepem pogledu na Šljivico. Med dvema gričema, med črnimi sadovnjaki sliv in jablan leži vas kakor razprta knjiga. Nad njo se dvigajo v višini in valovijo iz dimnikov modre perjanice dima. Kolo na vodnjaku glasno cvili. V drvarnicah klestijo sekire.

«Zakaj stojimo?» je nekako zmeden spregovoril Vuk.

Brez odgovora so stopili dalje po ozki snežni gazi odjužnega snega, ki se je pokrival z ledeno skorjico. Ko so prispeli do prvih hiš, je Vuk zavil proti skednju, kjer so kmetje kuhali žganje. Videl je, da je hiša bogata. Dvorišče je bilo polno poslopij, v hlevu pa so kot kepe snega ležala jagnjeta. Od kumin je dišala pot in celo dvorišče po zavretem grozdju in vinu. Nekaj starcev je sedelo okrog kotlička, ki je bil poln še toplega in od bakra plavkastega žganja. Izgrebli so žerjavico izpod kotla, se greli in srkali mlado žganje ob kisli papriki.

Vuk je pozdravil in vprašal:

«Je kakšna vojska v vasi?»

«Pri nas ni nobene vojske, razen kadar pride katera od drugod,» je mirno odgovoril starec z rumenkasto bradico, najbrž hišni gospodar.

Ostali so se resno in mirno ozrli v Vuka ter dalje srkali žganje.

«Je kaj četnikov pri vas?»

«Ni. Mi se nikamor ne vmešavamo. Obdelujemo zemljo in sedimo doma.»

«Kdo je vaš vaški komandant?»

«Kakšen komandant? Vsak izmed nas je komandant v svoji hiši,» je brezbrižno odgovarjal starec in s precepljeno šibo jemal čašo iz kotliča.

«Star si, te ni sram, da lažeš?» se je ujezil Vuk in zvišal glas.

«Brada laže, ne jaz, fant. Boš zvrnil eno?»

Vuk je vztrepetal, a se je vzdržal in rekel.

«Slišite! Jaz se ne znam šaliti. Resno vprašam: kdo poveljuje vaši straži?»

«A-a-a, straži?» se je starec delal, kakor bi šele sedaj razumel. «No, tisti, ki so bili v vojski kaplarji in komandirji, se vrstijo. Vojni čas je, pa se je začela kraja.. Obveščajo nas, kadar se bližajo Nemci, da bi pravi čas pobegnili iz vasi. To ni nikaka straža, fant. Imajo pet, šest pušk pa po nekaj nabojev, in nekatere so celo brez zapiračev; samo da je imitacija.»

«V kateri hiši je bil nameščen štab korpusa?» ga je prekinil Vuk.

«Eh, v čigavi ni vse bil. Sili se pametni uklanja.»

«Vem, vem! Vprašam, kje je bil, preden so pobegnili pred partizani?»

«A, vi ste partizani? Hvala bogu, da vas enkrat vidimo. Vidim, da ste resni ljudje. To mi je všeč,» je vpadel drugi.

Vuk ga je prestrelil z očmi.

«Zadnje dni je bila vojska v tisti veliki hiši pri šoli,» je vstal starec in mu pokazal z roko. «Ali vidiš tistole novo hišo s pritličjem? To je najuglednejši in najpoštenejši gospodar v vasi, v okraju pa sta samo še dva takšna gospodarja,» se je razgovoril starec.

V tem je prispela tudi kolona in se ustavila pred dvoriščnimi vrati.

«Dobro se pazite! Če bo nocoj v vasi počila puška, vam bo slaba predla!» je zagrozil Vuk in odšel na pot.

Pavle, ki je čul njegove zadnje besede, ga je ostro pograjal in, da bi vso reč poravnal, je stopil k starcem in urezal prisiljeno šalo na račun novega žganja. Starci so jo sprejeli, toda resno in strogo. Pavle jim je na koncu dejal, naj se ničesar ne boje, in jih poprosil, naj pridejo zvečer na zborovanje k šoli.

(Nadaljevanje sledi)